Ateitis

NR. 1

Nuo dabar

„ATEITIS“ PASIDARO VISŲ ATEITININKŲ LAIKRAŠTIS. TAČIAU „ATEITIS“ IR TOLIAU NENUSTOS JAUNIMO LAIKRAŠČIO CHARAKTERIO, AT-KIŠKO IR LIETUVIŠKO JAUNIMO PROBLEMAS BEI RYŠĮ SU JUO VISŲ LABIAUSIAI BRANGINDAMA. NEUŽSIMODAMA PER PLAČIAI, SU DIDELIU ATSAKOMYBĖS PAJAUTIMU, BET JAUNATVIŠKAI IR DRĄSIAI STENGSIS „ATEITIS“ TAPTI SPARNAIS, NEŠANČIAIS „VISA ATNAUJINTI KRISTUJE“ SĄJŪDŽIO IDĖJĄ PER VISAS VISŲ PASAULIO ŠALIŲ MARIAS Į SAVŲJŲ ŠIRDIS: SPARNAIS, APGLOBIANČIAIS VISĄ JAUNĄJĄ IR VYRESNIĄJĄ ATEITININKIJĄ. MŪSŲ VYRIAUSIAS TIKLAS — UGDYTI IŠTIKIMYBĘ KRISTUI, LIETUVAI IR ŽMOGAUS IDEALUI. MŪSŲ UŽDAVINYS — JUNGTI IR VIENYTI, TURTINTI IR GAIVINTI, KELTI IR DRĄSINTI VILTĮ TAIP ATEITININKŲ, TAIP IR VISO LIETUVIŠKO JAUNIMO. MŪSŲ MISIJA — IŠSAUGOTI LAISVAI LIETUVAI LAISVUS NUO ĮTAKŲ IR KŪRYBINGUS LIETUVOS VAIKUS.

BET BAISIAI GRAŽIAI PAMOKĖ MUS JAKŠTAS, PARAŠYDAMAS, KAD „VIENAS VYRAS — NE TALKA“. TODĖL IR „ATEITIES“ UŽSIMOJIMAS DAUGIAU AR MAŽIAU LIKS TUŠČIAS ŽODIS, JEI VISA ATEITININKIJA NEBUS SU JA — IR ŠIRDIMIS, BET TAIP PAT IR RANKOMIS. LAIKRAŠTIS GALĖS GYVUOTI TIK EFEKTYVIAI REMIAMAS. VISŲ LAIKRAŠTIS TURI BŪTI VISŲ SUTELKTINIS DARBAS.

TODĖL KVIEČIAME BENDRADARBIAUTI, RAŠANT NE TIK MOKSLEIVIJĄ, BET IR IŠ VISO AT-KIJĄ LIEČIANČIAIS KLAUSIMAIS; KORESPONDUOTI — KAD PER „ATEITĮ“ SUSIŽINOTUMĖM VISI IŠ VISŲ KONTINENTŲ; SKAITYTI BEI PLATINTI, KAD GALIMA BŪTŲ SUKURTI EKONOMINĮ PAGRINDĄ LAIKRAŠČIUI LEISTI. YPATINGAI KVIEČIAME UŽJŪRIO DRAUGUS PAGELBĖTI SUKURTI PERIJODINĘ „ATEITĮ“. NEBUS KLIŪTIES, PER KURIĄ LEIDĖJAI IR REDAKCIJA NEPERŠOKTŲ, JEI IDĖJOS SESĖS IR BROLIAI: IR JAUNIEJI IR VYRESNIEJI REMS „ATEITĮ“ IR RAŠTU IR MATERIALINE PAGALBA. TIK AT-KIŠKASIS SOLIDARUMAS UŽTIKRINS „ATEITIES“ RYTOJŲ.

TIKĖDAMI VISŲ PARAMA IR PRITARIMU, NORIME PARAFRAZUOTI ŠV. POVILO ŽODŽIUS (ROM 4, 18): PRIEŠ VILTĮ ĮTIKĖJOME VILČIAI, KAD GALĖSIME LEISTI „ATEITĮ“ — BŪDAMI DIDELIO IR PUIKAUS JAUNIMO DRAUGU, IDĖJAI IR TĖVYNEI IŠTIKIMYBĖS ŠAUKLIU.

LEIDĖJAI IR REDAKCIJA.

KAS YRA ATEITININKAS?

ANTANAS MACEINA

1. MI - CHA - EL

Ateitininkija gimė k o v o s ženkle. Devynioliktojo šimtmečio pabaiga ir dvidešimtojo pradžia buvo tikrasis Liuciferio tarpsnis. Visiems yra žinoma ano didžiojo Šviesnešio istorija. Viešpats sukūrė angelus — puikius ir galingus, apdovanotus nepaprasta laisve, nuostabiu protu ir galinga valia. Jie stovėjo arčiausiai prie Dievo; jie nejautė medžiagos sunkumo, nes buvo grynos dvasios. Bet štai, angelų didžiausiasis ir gražiausiasis tarė Viešpačiui: „Netarnausiu! Pakilsiu viršum žvaigždžių, ten pastatysiu savo sostą ir būsiu kaip Dievas!". — Tuomet danguje suskambėjo grėsmės pilni žodžiai: „Kas kaip Dievas!?" — Tai buvo balsas vieno iš ištikimųjų angelų, balsas Mykolo Arkangelo, kurį Šventraštis ir vadina jo ištartais žodžiais, nes Mykolas (hebraiškai M i c h a e l) reiškia „kas kaip Dievas". Danguje įvyko didelė kova, ir angelai sukilėliai buvo ištremti. Jie neteko dieviškųjų malonių. Jie neteko pirmykštės šviesos. Geros ir gražios dvasios virto blogosiomis ir piktosiomis.

Šita istorija, šitas sukilimas prieš Dievą nėra tik kažkada įvykęs anapusiniame pasaulyje. Ne, jis vyksta visą laiką ir visoje mūsų būtyje. Kiekvienas žmogus skyrium ir visa žmonija drauge yra nuolatos gundoma ištarti anuos liuciferiškus žodžius ir panorėti savo sostą pastatyti viršum žvaigždžių. Tačiau ypatingu būdu šitas gundymas išsiveržė devynioliktajame šimtmetyje. Dievas sukūrė žmogų pagal savo paveikslą ir panašumą. Jis apdovanojo jį protu ir valia, vaizduote ir atmintimi. Viršum visų dalykų Jis suteikė jam nepaprastą kūrybos dovaną. Ž m o g u s y r a k ū r ė j a s. Čia glūdi didžiausias jo panašumas į Dievą. Čia glūdi jo didybė ir galybė. Ir šitas žmogus kūrėjas žygiuoja per pasaulį, jį keisdamas ir tvarkydamas, jį pavergdamas ir jo paslaptis atskleisdamas. Ir juo arčiau einame prie mūsų laikų, juo žmogaus kūrybiškumas labiau pražysta, juo pasaulio palenkimas žmogaus valdžiai didėja. Naujieji laikai iš tikro buvo nepaprasti. Jie išrado garo mašiną. Jie pastatė gelžkelius, laivus, fabrikus, orlaivius. Žmogus pasidarė greitesnis už stirną, už žuvį ir už paukštį. Jis išmoko panaudoti elektros srovę, kuri padėjo įsibrauti net į pačios medžiagos sąrangą. Jis galop sukūrė didžiulius miestus, apvaldė vandenynus ir neprieinamus žemės užkampius. Devynioliktasis ir dvidešimtasis šimtmetis iš tikro buvo žmogaus kūrybiškumo viršūnė.

Bet štai, šitas elektros šviesoje paskendęs, šitas teleskopu bei mikroskopu apsiginklavęs žmogus pakartojo anuos pirmykščius Liuciferio žodžius: „Netarnausiu!". — Dar daugiau, šitas žmogus ne tik atsisakė Dievui tarnauti, bet sukilo prieš patį Dievo b u v i m ą. Jis paneigė Dievą, pats atsistodamas Jo vietoje. Jis paskelbė Dievui kovą. Jis pradėjo griauti Viešpaties religiją ir Jo Bažnyčią. Devynioliktasis ir dvidešimtasis šimtmetis buvo didžiausių religinių persekiojimų laikas. Tai buvo kažkas panašu į pirmuosius Krikščionybės amžius, kada ji taip pat turėjo pakelti nepaprastus žiaurumus. Modernus žmogus, kaip ir anas Šviesnešys, atkrito nuo Dievo.

Šitas liuciferiškasis tarpsnis su savo priešdieviška kova atėjo ir į mūsų kraštą. Ano meto jaunimas beveik visas mokslus ėjo rusiškosiose mokyklose, kurios jau buvo užkrėstos ateistine dvasia. Iš Vakarų atėjusi bedievybė Rusijoje tik dar labiau sustiprėjo, nes rusiškasis žmogus yra labai vienašališkas: jis arba bučiuoja žemę ir kiekviename kampe žegnojasi prieš Dievo Motinos paveikslą, arba daužo visa, kas tik jam primena Dievą. Nenuostabu todėl, kad ir mūsiškis jaunimas pasisavino aną liuciferišką dvasią ir pradėjo skelbti Dievui kovą. Rusijoje išaugusi lietuviškoji inteligentija didžiausia dalimi taip pat ištarė anuos šiurpu skambančius žodžius: „Netarnausiu!".

Tačiau 1910 metais būrelis lietuvių katalikų studentų pasiryžo stoti į kovą už Dievą ir už Bažnyčią. Jie pakartojo ano ištikimojo angelo žodžius „Kas kaip Dievas" ir išėjo į rungtynes su Viešpaties priešais. Iš sykio jų buvo labai nedaug: tik keli drąsuoliai tolimame Belgijos Louvaine, vienas kitas Maskvoje, Vilniuje ar Varšuvoje. Tačiau po metų laiko šių drąsuolių centras persikėlė į Lietuvą, ir tais pačiais metais pradėjo eiti prelato Dambrausko-Jakšto redaguojamas laikraštis, pavadintas „Ateitis". Tai buvo ATEITININKAI. Tai buvo kovotojai už Dievą. Ir jų skaičius greitai didėjo. Pasilikę Dievui ištikimi, lietuviai inteligentai būrėsi aplinkui „Ateitį", kūrė būrelius gimnazijose ir universitetuose, rašė straipsnių, leido laikraščių ir knygų, šaukė konferencijas ir kongresus. Kova už Dievą kas kartas darėsi vis stipresnė. Ir kai po 17 metų (1927) šie Dievo kovotojai susirinko į reorganizacinę savo konferenciją Palangoje, pasirodė, kad jie turi savo šalininkų jau visuose inteligentijos sluogsniuose, pradedant pirmaklasiais moksleiviais ir baigiant universiteto profesoriais. Toje konferencijoje buvo įsteigtos trys ateitininkijos sąjungos: Moksleivių, Studentų ir Sendraugių, sujungtos į vieną didžiulę Ateitininkų Federaciją. Garstyčios grūdelis per septyniolika metų buvo išaugęs į didžiulį plačiašakį medį. Silpnas keletos asmenų balsas išsivystė į galingą sąjūdį. Šiandien ateitininkija yra dar platesnė ir dar galingesnė. Ji yra gyva ir tremtyje, vedanti tą pačią amžiną kovą už Dievo Karalystę ir Jo teisybę.

Kas tad yra ateitininkai? Savo kilme ir savo esme ateitininkai yra kovotojai už Dievą. Tai žmonės, kuriems nevistiek, ar pasaulyje bus įsteigta Kristaus ar antikristo karalystė. Tai žmonės, kurie aiškiai ir ryžtingai stovi K r i s t a u s pusėje ir eina į visas gyvenimo sritis, josna nešdami Jo dvasią. Todėl jų šūkis ir yra — V i s a a t n a u j i n t i K r i s t u j e. Ateitininkai nestovi nuošaliai ir nestebi pasyviai, kaip antikristo dvasia gyvenime rungiasi su Kristaus dvasia. Ateitininkai patys stoja į šitas rungtynes; jie pasilieka Dievui ištikimi; jie pažymi savo kaktas bei rankas kryžiaus ženklu ir jo vardu eina perkeisti pasaulio.

Vadinasi, b ū t i a t e i t i n i n k u v i s ų p i r m a r e i š k i a b ū t i D i e v o k a r i u. B ū t i a t e i t i n i n k u r e i š k i a b ū t i a k t y v i u d a l y v i u k o v o s u ž D i e v o K a r a l y s t ę. Šiuo atžvilgiu ateitininkas nėra tik paprastas tikintysis, paprastas eilinis katalikas. Jis nėra tik Dievo Karalystės gyventojas, bet j o s k ū r ė j a s i r g y n ė j a s. Savo mokslu ir menu, savo darbu ir gyvenimu, savo žodžiu ir raštu jis skelbia bei rodo Dievą visiems ir visur. Tai yra pirmoji ateitininkiškoji žymė, kurią nešioja v i s i ateitininkai: ir moksleiviai, ir studentai, ir sendraugiai. Kiekvienas ateitininkas turi kurti ir ginti Dievo Karalystę, kaip sugeba ir išmano pagal savo išsilavinimą, pagal savo vietą

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

Vadai ir svečiai išvyksta iš SAS žiemos stovyklos. Įteikiamos gėlės ein. Fed. Vado pareig. Prof. Dr. A. Maceinai; į dešinę — Vyr. Sielovados Tvarkytojas Kan. F. Kapočius, SAS dvasios vadas Kun. V. Pikturna, Kun. Prof. St. Yla.

visuomenėje. Tačiau tai yra tik laipsnio ir būdo, bet ne esmės skirtumas. Esmė yra ta, kad ateitininkas yra aktyvus katalikiškosios visuomenės narys: moksleivis aktyvus tarp moksleivių, studentas tarp studentų, sendraugis tarp jo gyvenime pasitaikančių žmonių. Kiekvienas ateitininkas yra savotiškas Dievo Mykoliukas. Vardas paprastas, tačiau turįs nepaprastos reikšmės, nes jis atskleidžia ateitininkų nusistatymą aktyviai skleisti žemėje Viešpaties vardą. „Coeli et terra enarrant gloriam Dei“ — „dangūs ir žemė skelbia Dievo garbę“ — sako psalmė. Ateitininkai ne pasyviai klausosi šito skelbimo, bet jį priima, neša toliau ir perduoda kitiems. Dangaus ir žemės skelbimas randa atgarsio ateitininkų širdyse. Ateitininkai virsta Viešpaties garbės šaukliais. Tuo būdu jie kaip tik ir išsiskiria iš visos minios, kuri yra pasyvi, kuri pati tik stebi ir klauso, kartais susižavi, bet neveikia ir neperteikia toliau. Tuo tarpu ateitininkai eina visur, kur tik juos Viešpats pašaukia. Jie yra religininkai arba apaštalai tikrąja šio žodžio prasme, nes per Krikštą ir per Sutvirtinimą Viešpats yra pasakęs „Eik su manimi!“. Būti ateitininku reiškia eiti su Kristumi, nesvyruojant ir nedelsiant. Kristus kviečia visus. Tačiau daugelis atsiprašo: Viešpatie, leisk man dar palaidoti mirusius! Viešpatie, leisk man dar išmėginti pora jungų jaučių. Viešpatie, leisk man aparti ką tik nusipirktą dirvą! ir tt. Tuo tarpu ateitininkas tokių išsikalbinėjimų nežino. Jis eina nesvyruodamas ir nedelsdamas, nes jis iš pat pradžios yra pasiryžęs būti Dievo kariu, Jo Karalystės kūrėju ir gynėju.

Šitas ryžtingumas bei narsumas religiniame gyvenime ir yra ryškiausias kiekvieno ateitininko bruožas. Ateitininkija gimė iš kovos. Kova paženklino jos lopšį; kova lydėjo jos augimą bei brendimą; kova pasiliks jos gyvenime ir toliau, nes liuciferiška dvasia taip pat yra kovos dvasia. Ji kovoja prieš Dievą visais laikais ir visose tautose. Reikia tad, kad taip pat visais laikais ir visose tautose būtų kovotojų už Dievą, kad būtų anos mykoliškos dvasios žmonių, kurie neleistų trypti ir niekinti Dievo pėdsakų kūrinijoje. Toki kovotojai mūsų Tautoje ir yra ateitininkai.

2. BALANDĖLI, NEŽINAU

Tačiau mes gyvename žemėje, kur viskas kinta ir praeina. Taip yra su kiekvienu žmogaus darbu, taip yra galop ir su žmogaus kova prieš Dievą. Devynioliktojo šimtmečio sukeltas karingasis ateizmas, kuris tarsi audra puolė Dievą ir Bažnyčią, šiandien galima laikyti jau atgyvenusiu savo dienas. Mūsų vyskupai prieš trejetą metų rašė: „Jūs, brangieji, tur būt atkreipėte dėmesį į tai, kad šiandien politikų ir karo vadų konferencijose kiekviena proga pabrėžiamas religinės laisvės reikalas ir mintis, kad be Krikščionybės negalima laukti laimingos ateities. Šiandien jau tiek toli nueita, kad jokiam socialistui, net bolševikui ne mada kalbėti prieš religiją. Pasaulyje liovėsi bent vieša kova prieš religiją, o valstybių vadai viešai šaukiasi Krikščionybės. Tai gal pats didžiausias mūsų dienų įvykis.“

Vyskupų žodžiai yra teisingi. Kova su religija, kova tokia, kokia ji buvo praeityje, iš tikro liaujasi. Tačiau nemanykime, kad anasai pirmykštis Liuciferis jau suklupo prieš Viešpaties altorių ir tarė: „Atleisk, Viešpatie, nuo šiol aš pradedu Tau tarnauti!“ — Anaiptol! Piktųjų dvasių sąmokslas prieš Dievą ir prieš Jo tvarką trunka visados. Jis truks visus amžius ligi pat mūsosios istorijos galo. Bet jis keičia savo formas. Pirmas nuodėmingas šūksnis „netarnausiu“ skamba nuolat. Tačiau jis skamba labai įvairiai. Kartais jis virsta atvira kova, kaip buvo pirmaisiais Krikščionybės amžiais ir mūsų laikais. Kartais jis pasidaro tik paprastas filosofinis Dievo neigimas, kaip yra buvę aštuonioliktajame ir devynioliktajame šimtmetyje. Kartais jis virsta visišku nesidomėjimu. Fizinė kova su žiauriausiais perskiojimais, filosofinis neigimas su visu moksliniu aparatu, galop skeptiškas nesidomėjimas yra trys pagrindinės ano liuciferiško sukilimo formos. Tačiau jų visų esmė yra ta pati: išnaikinti iš žmogaus sąmonės Dievo paveikslą. Netolimoje praeityje mes pergyvenome ir filosofinį neigimą ir fizinę kovą. Nei viena nei kita liuciferiška forma žmonijos laimėti neįstengė. Ką tad pasirinks anasai amžinas Sukilėlis ateičiai? Kokia forma pasireikš jo kova prieš Dievą ir prieš Jo šalininkus? Liuciferis kovoti nesiliaus ir prieš Dievo altorių neatsiklaups. Jeigu jis šiandien liaujasi atvirai prieš Dievą kovoti, tai tik todėl, kad prisiimtų naują formą, naują pavidalą. Jis pasidės fizinius ginklus, jis pasidės rimtą filosofo kaukę, o prisiims ateičiai — ironišką skeptiko šypseną.

Daugelis iš mūsų esame skaitę Dostojevskio romaną „Broliai Karamazovai“. Ten yra viena scena, kuri

puikiai išreiškia liuciferiškos kovos prieš Dievą formas ateityje. Vieną vakarą Ivanas Karamazovas haliucinacijoje pastebi ant kanapos prieš save sėdintį maždaug keturiasdešimties metų džentelmeną, kuris pasisako esąs velnias ir pradeda pasakotis, kaip buvęs kažkada angelu, kaip ėjęs paskui Kristų į Kalvarijos kalną, kaip stovėjęs po kryžiumi, kaip regėjęs Kristų žengiantį į dangų ir vos susilaikęs nesušukęs Hosanna. Ivanui įgrįsta visas šitas plepėjimas, ir jis atvirai velnią paklausia: „Sakyk, ar yra Dievas? Taip ar ne!“ — Ir ką atsako velnias? Manote, kad jis Dievą paneigia? Anaiptol! Jis tik šypsodamasis atsako: „Balandėli, nežinau!“.

Tai ir yra būsimasis mūsų dienų žmogaus atsakymas į Dievo klausimą. Ateinantieji dešimtmečiai Dievo filosofiškai neneigs ir fiziškai su Juo nekovos. Jie tiktai paprasčiausiai Juo nesidomės. Jie sakys: „Balandėli, nežinau ir žinoti nenoriu; mums šitas klausimas visai nerūpi. Palikime jį specialistams, o mes imkimės praktiškesnių dalykų“. Visai tiesa, kad šiandien „jokiam socialistui, net bolševikui nemada kalbėti prieš religiją“. Tačiau netoli tas laikas, kada bus taip pat nemada kalbėti ir apie religiją. Ateina laikas, kada vad. „padorioje draugijoje“ bus netaktas užsiminti apie Dievą, o ypač apie Kristų. Kiek praeityje religija buvo stumiama iš gyvenimo dideliu triukšmu, tiek ateityje ji bus stumiama gilia tyla. Nekalbėti bus pagrindinis būsimosios antireliginės propagandos dėsnis.

Kai šv. Povilas savo kelionėse atvyko į Atėnus ir užėjo į graikų areopagą, jis rado ten vieną aukurą su užrašu „Nežinomajam Dievui“. Pradėjęs kalbėti išmintingiems graikų vyrams, jis įrodinėjo, kad šis „Nežinomasis Dievas“ yra ne kas kitas, kaip Krikščionybės Dievas, kuriame gyvename, esame ir judame, kurio giminės mes esame ir kuris visa yra padaręs savo žodžiu. Graikai atsidėję klausė, norėdami patirti, kas gi yra tasai Dievas, kurį jie garbino, kurio tačiau nepažino. Tačiau kai tik šv. Povilas pradėjo jiems pasakoti, kad šis Dievas prikėlęs Jėzų Kristų iš mirusiųjų ir kad mes visi per Jį būsime prikelti paskutinę dieną, graikai mandagiai jam pareiškė: „Apie tai mes paklausysime kitą sykį“ (ApD. 17, 32). Graikai su Povilu nesiginčijo, jo nepersekiojo, neplakė rykštėmis ir nedėjo į kalėjimą, kaip žydai kad anksčiau buvo su juo padarę, bet tik paprasčiausiai — nesidomėjo. Ir šitas Povilo nuotykis Atėnų areopage yra simbolis visoms mūsų dienoms. Mūsų dienų žmogus mielai mūsų klausys, kai mes jam kalbėsime, kad Krikščionybė palaiko tautų tvarką ir ramybę; kad ji skatina darbštumą, tvarko socialinius žmonių santykius, yra naudinga mokslui ir menui. Bet kai tik pradėsime jam kalbėti, kad Kristus yra Dievas, kad Jo religija yra antgamtinė, kad žmogus yra skirtas amžinajam buvimui, jis mums mandagiai pasakys: „Apie tai mes paklausysime kitą sykį“.

Ir tai yra pati tikriausia stabmeldybės žymė. Kol žmogus su religija kovoja, tol jo širdyje yra pasilikęs bent Dievo atsiminimas. Tačiau kai jis pradeda Dievu visiškai nesidomėti, ateizmas pasidaro pilnutinis. Todėl Luc Estang teisingai sako, kad „tikras pagonis yra ne Nietzschė, bet Goethė“, nes „jis gyvena taip tarsi Kristaus visiškai nebūtų buvę. Nietzschė buvo kovos žmogus. Jis žinojo ir jautė, kad jo mokslas yra priešingas Kalno Pamokslui, todėl su šiuo ir kovojo. Tuo tarpu Goethė buvo nesidomįs žmogus. Kalno Pamokslas jam nebeturėjo jokios reikšmės“. Atrodo, kad artimoje ateityje žmonės bus apspręsti nebe nietzschiškos, bet goethiškos nuotaikos. Jie mėgins gyventi taip, tarsi Kristaus visiškai nebūtų buvę.

Svarbiausia jie gyvens su mumis: vienuose namuose, viename mieste, vienoje tautoje ir valstybėje. Seniau stabmeldžiai buvo atsiskyrę. Pagonybė stovėjo šalia krikščioniškojo gyvenimo bei pasaulio. Misijonieriai keliaudavo svetur, norėdami skelbti Evangeliją. Tuo tarpu dabar yra visai kitaip. Anos dvi šv. Augustino skelbtos karalystės — civitas terrena ir civitas Coelestis, civitas Dei ir civitas diaboli, — dabar susimaišė ir savo nuotaika ir savo nariais. Pagonybė įsiskverbė visur ir pasidarė nebe išviršinė, o išvidinė; nebe tiek bendruomenė, kiek dvasia. Krikščioniškojo pasaulio, kuris būtų uždaras ir atskirtas, jau nebėra. Visos užtvaros: psichologinės ir etinės, socialinės ir politinės jau yra sulaužytos. Pagonybė tarsi plati upė veržiasi į visą gyvenimą ir semia visas salas bei aukštumas. Tiutčevo žodžiais tariant, „potvynis auga ir mus pagavęs neša į savo begalinę tamsą“.

3. STATMENINĖ KATALIKYBĖ

Ką tad reiškia būti ateitininku šio potvynio tamsoje? Būdami Dievo kariai ir Dievo Karalystės statytojai bei gynėjai, ateitininkai turi veikti ir nesidomėjimo metu. Nesidomėjimas, kaip buvo sakyta, yra tik vienas būdas, kuriuo amžinoji liuciferiška dvasia sukyla prieš Dievą. Todėl ateitininkai turi stoti kovon su šituo nesidomėjimu, turi jį pergalėti bei sulaužyti. Sėkmingai gynę Dievą ir Bažnyčią tiesioginio puolimo metu, jie taip pat sėkmingai turi rungtis ir su nesidominčiais žmonėmis.

Vis dėlto šitos rungtynės bus visai kitokios. Puolimo metu reikėjo Dievą bei Bažnyčią ginti. Nesidomėjimo metu reikės Dievą ir Bažnyčią rodyti. Kovojantieji žmonės Dievą bei Bažnyčią mato ir puola. Nesidomintieji žmonės praeina pro šalį nepastebėdami. Todėl reikės šituos žmones Dievu bei Bažnyčia sudominti. Reikės patraukti jų žvilgį, juos praeinančius pakalbinti, prabilti į juos jiems suprantama ir patraukli kalba. Kaip kinta sukilimas prieš Dievą, taip lygiai turės kisti ir Dievo gynimo forma. Kas tad turi sudaryti šios naujos formos esmę? Kuo ateitininkai šiuo metu ir ateityje turės pasireikšti religinėse grumtynėse?

Šitoje vietoje mums pavyzdžiu gali patarnauti pirmieji krikščionys. Negalime manyti, kad senovės stabmeldžių susidomėjimas Krikščionybe būtų buvęs didesnis, negu naujųjų pagonių. Mes žinome, kad pirmaisiais amžiais Kriščionybė buvo laikoma nereikšminga žydiškąja sekta; kad jos išpažinėjai buvo laikomi asilo galvos garbintojais; kad kryžiaus ženklas žydams buvo papiktinimas, o stabmeldžiams — kvailybė. Ir vis dėlto pirmieji krikščionys nepabūgo šito nesidomėjimo, net niekinimo ir persekiojimo, nes jie jautėsi esą pašaukti duoti pasauliui tai, ko jis neturėjo ir negalėjo turėti. Krikščionybė pergalėjo senovinį nesidomėjimą ne kuo kitu, kaip išvidinio savo grožio atskleidimu. Nesidominčiajam žmogui reikia kalbėti ne apie religiją, bet rodyti pačią religiją; rodyti, kaip ji reiškiasi gyvenime, kaip ji šitą gyvenimą keičia ir iš naujo pertvarko. Tuščios yra kalbos apie šventumą, jeigu nėra šventų asmenybių. Tuščios yra kalbos apie įtaką mokslui ir menui, jeigu nematyti, kokį mokslą ir kokį meną krikščionys kuria. Tuščios yra kalbos apie palaimingą religijos vaidmenį socialiniam gyevnimui, jeigu patys krikščionys savo praktikoje šitą gyvenimą padaro nepakenčiamą. Nesidomėjimas Dievu ir Bažnyčia yra dvasinė tamsa, kurią praplėšti gali ne stiprus žodžio garsas, bet tiktai galinga pavyzdžio šviesa. Kad naujieji stabmeldžiai galėtų mūsų religija susidomėti, mes turime išsiskirti iš kitų, mes turime būti kitoki, negu tie, tarp kurių gyvename bei veikiame.

Kanauninkas J. Leclercq prancūzų domininkonų žurnale „La vie intellectuelle“ (1947) kaip tik ir kalba apie šitokį krikščionies išsiskyrimą. Jis pasakoja, kaip vienas nekrikščionis gydytojas, kurio žmona buvusi katalikė, atėjęs pas jį pasikalbėti tikėjimo klausimais.

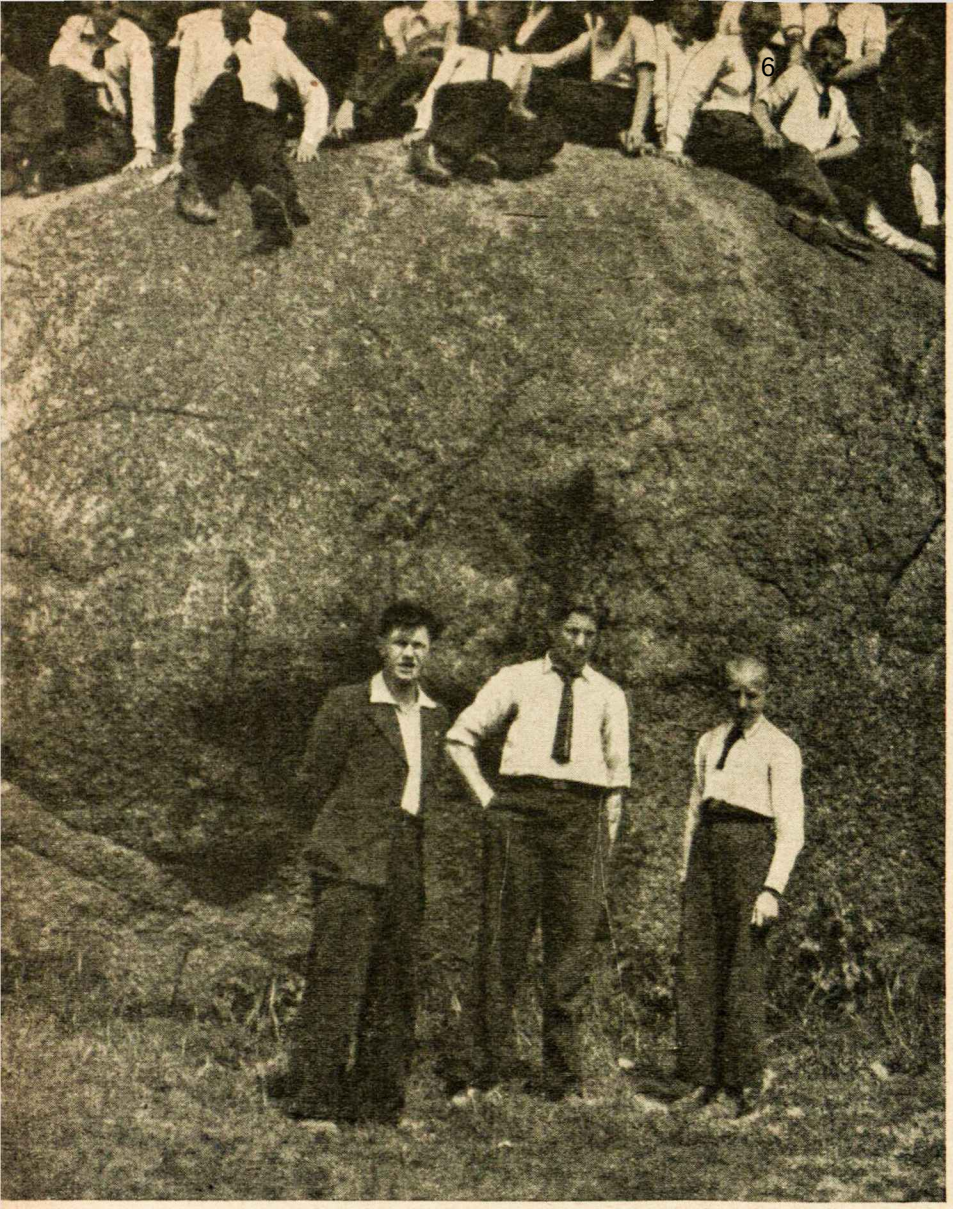

6

Esu P u n t u k a s , didžiausias Lietuvoje akmuo, įsmigęs prie Anykščių šiluose. Pergyvenau daug šaltų žiemų ir daug gražių pavasarių. Atsimenu visą Lietuvos kelią, ateinantį iš amžių glūdumos, jos vargo ir džiaugsmo metus. Dabar esu vienišas ir apsamanojęs, bet kantriai laukiu, kada iš visų pasaulio kampų vėl sugrįš Lietuvos jaunimas ir mane aplankys.

Po keletos sakinių apie Dievo buvimą, gydytojas pareiškė: „Aš esu pasiryžęs atsiversti, jeigu Jūs man įrodysite, kad tikėjimas į Jūsų Dievą man ką nors duos. Aš esu padorus žmogus. Sąžiningai vykdau savo profesijos darbą, myliu savo žmoną, esu jai ištikimas, stengiuos padaryti ją laiminga. Taip pat myliu ir auklėju savo vaikus. Ką aš turėsiu daugiau, būdamas katalikas? Aš eisiu klausyti Mišių ir Išpažinties. Taip! Bet kam tai, jeigu tai visa nepakeis to, ką aš darau ir ligi šiol?“ — Arba vėl kitas, to paties Leclercq duodamas pavyzdys. Jauna, neseniai atsivertusi mergaitė klausia kleboną: „Ką aš turiu dabar daryti?“ Kunigas jai atsako: „Atlikite tobulai savo pareigas: padėkite kitiems kiekviena proga, būkite paslaugi šeimoje“. — „Bet aš taip dariau ir ligi šiol!“ — atsakė mergaitė ir, valandėlę pagalvojusi, pridūrė: „Dabar matau, kad būti kataliku reiškia eiti Mišių ir Išpažinties, o gyventi kaip ir seniau . . .“

Šitie pavyzdžiai rodo, kad kiekvienas padorus žmogus jaučia, jog religija turi kuo nors žmogų išskirti iš kitų jos neturinčių, jog ji turi visam gyvenimui įspausti r e g i m ą ženklą; jog ji negali pasilikti tik nežymus viršinis priedas prie tokio gyvenimo, kurį veda padorus netikintysis. Kas tad turi krikščionį, o ypatingai ateitininką, išskirti iš kitų? Kas turi būti tasai religijos įspaustas ženklas, tasai savotiškas s a k r a m e n t a s , kuriuo religija turi pažymėti ateitininko būtį?

Mūsų religija yra ne tik asmeninė, bet ir v i s u o m e n i n ė. Ji ne tik išgano kiekvieno iš mūsų sielą, bet ir kuria Dievo Karalystę žemėje. Todėl niekas negali būti tikras krikščionis, kuris pamiršta savo sielą, nes jam nieko nepadės net ir viso pasaulio laimėjimas, jei jis pražudys save. Tačiau iš kitos pusės taip pat niekas negali būti tikras krikščionis, kuris rūpinasi tik savimi, pamiršdamas kitus. „Negalima siekti dangaus, sako minėtasis Leclercq, nepašvenčiant viso savo gyvenimo žmonijos labui.“ Bet šitas žmonijos labas yra ne kur kitur, kaip tik Dievo Karalystėje. Mes kasdien savo maldose prašome: „Teateinie Tavo Karalystė“. Tačiau šitas prašymas sykiu reiškia ir mūsų įsipareigojimą dirbti, kad ši Karalystė įvyktų ne tik kiekvieno iš mūsų širdyje, bet ir visame objektyviniame pasaulyje. Kristus atėjo į žemę tam, kad savo mirtimi bei prisikėlimu išvaduotų mus iš nuodėmės ir sykiu pagrįstų Dievo Karalystę, turinčią galutinai įvykti laikų pabaigoje. Jo atnešta religija yra naujojo kosmo religija; tai nauji žmogaus ir pasaulio santykiai su Dievu-Kūrėju. Todėl kiekvienas Kristaus mokinys ir jo apaštalas per Krikštą ir Sutvirtinimą įsipareigoja plėsti šituos atnaujintus santykius savoje aplinkoje ir tuo būdu kurti Viešpaties Karalystę vargingoje mūsų žemėje. Kaip senasis neatpirktasis pasaulis skiriasi nuo naujojo atpirktojo kosmos, taip lygiai ir krikščionys skiriasi nuo nekrikščionių. Vadinasi, praktinis Dievo Karalystės vykdymas žemėje yra ženklas, kuris krikščionį išskiria iš visų kitų.

Tačiau kaip mes šitą Dievo Karalystę galime p r a k t i š k a i vykdyti? Kas yra pagrindas, ant kurio šita Karalystė gali būti statoma? Šis būdas ir šis pagrindas yra ne kas kita, kaip paties Kristaus paskelbtas M e i l ė s D ė s n i s . Paskutinės Vakarienės metu Kristus pasakė: „Aš Jums duodu naują įstatymą, kad mylė-

tumėte vienas kitą... Pasaulis iš to pažins, kad esate mano mokiniai, jei turėsite meilės kitas kitam". Vadinasi, meilės vykdymas yra tasai naujumas, kuriuo Krikščionybė yra būdinga savo santykiuose su senuoju stabmeldiškuoju pasauliu. Meilės vykdymas yra sykiu Dievo Karalystės vykdymas. Minėtasis Leclercq pastebi, kad „jei meilė būtų įvykdyta žemėje, dangus būtų ne kas kita, kaip šios meilės karalystės išsiskleidimas šioje tikrovėje". Žemė nėra dangus todėl, kad joje pilna netiesos, skurdo, kančios, nuodėmės; kad joje žmogus žmogui yra ne artimas, bet priešas; kad joje vyrauja ne meilė, bet neapykanta. Vykdydami Dievo Karalystę žemėje, mes kaip tik esame pašaukti šalinti iš pasaulio visa, kas šiai Karalystei kliudo: šalinti vargą ir skurdą, lengvinti kančias, vengti nuodėmės .Argi Kristus netaip elgėsi? Leclercq pastebi: „Jėzus pasakė: Ateikite pas mane visi, kurie kenčiate... Ar Jis tai pasakė tik tam, kad juos paguostų dangaus viltimi? Ar čia nėra ko nors jau ir žemei? Kam gi Jis gydė ligonius? Kodėl jis jaudinosi dėl savo tautos kančių? ... Jo stebuklai buvo geradarybės stebuklai." Kristus perėjo žemę gera darydamas. Taip turi elgtis ir Jo mokiniai. Ir jie turi eiti per gyvenimą, darydami gera: klystančius mokydami, kenčiančius guosdami, vargstantiems padėdami, nusidėjėlius pakeldami, tarnaudami ligoniams, užtardami skriaudžiamuosius gindami silpnuosius ir persekiojamuosius. Tikėjimas be darbų yra miręs. Todėl gaivinti tikėjimą darbais, kuriančiais Dievo Karalystę, ir yra anoji esminė krikščionies žymė, anasai sakramentinis ženklas krikščionies kaktoje.

Šiuo atžvilgiu ateitininkams kyla visai kitokių uždavinių dabar, negu jų būta anksčiau. Seniau ateitininkai pateisino savo vardą, gindami Dievą ir Bažnyčią nuo stabmeldiškųjų puolimų. Dabar ir ateityje jie galės pateisinti savo vardą tik tada, kai vykdys meilės dėsnį ir tuo būdu aktyviai kurs Dievo Karalystę, nes tik šitokiu būdu jie išsiskirs iš kitų ir tik šitokiu būdu jie sulaužys naujųjų stabmeldžių nesidomėjimą krikščioniškuoju Dievu. Per meilės darbus mes atskleisime moderniam pasauliui savos religijos grožį ir galią. Todėl šitie meilės darbai turi būti įrašyti į visų ateitininkų programas. Jie turi būti mūsų tikėjimo pratęsimas į praktiką.

Šiandien pasaulis meilės darbų yra kuo labiausiai reikalingas. Mes jau turime tomų tomus Bažnyčios istorijos, dogmatikos ir etikos. Mes jau turime įstatymus ir tobuliausią organizaciją. Mes turime giesmių ir apeigų rinkinius iš tolimiausių šimtmečių. Tačiau mums dar vis labai stinga meilės dvasios ir meilės darbų. Kai suserga senutė, nėra kam jos prižiūrėti; kai yra motina su daugeliu vaikų, nėra kam jai pagelbėti; kai stovykloje gyvena viengungis vyras, nėra kam išvirti jam valgio ar sulopyti jo skalbinių. Neretas iš mūsų našlaičių zuja be priežiūros. Neretas ligonis nesulaukia lankytojų. Neretam elgetai atsakomas duonos kąsnis. Ir visa tai vyksta tarp krikščionių! Argi tad neteisinga yra anos mergaitės pastaba: „Būti kataliku reiškia eiti Mišių ir Išpažinties, o gyventi kaip ir seniau?"

Tačiau tai yra netiesa! Būti kataliku, tuo labiau būti ateitininku, reiškia ne tik eiti Mišių ir Išpažinties, ne tik kalbėti kasdienines maldas, bet ir gyventi visiškai kitaip, negu aplinkui mus gyvena supagonėjusi minia. Būti ateitininku reiškia giliai suprasti, dar giliau pajausti ir giliausiai vykdyti Kristaus paskelbtą meilės dėsnį, kurio pasaulis šiandien neturi ir dėl kurio stokos žemė jau baigia virsti pragaru. Ateitininkija yra pašaukta atgaivinti šį meilės dėsnį ir vykdyti meilės darbus. Vieno tik teisingumo mums neužtenka, nes ir kiekvienas padorus stabmeldis yra teisingas. Mūsų gyvenime reikia meilės pareigos; reikia geradarybės ir pasigelbėjimo dvasios; reikia, kad artimo meilė virstų Dievo meilės išraiška, nes kitaip mes

---

KOTRYNA GRIGAITYTĖ — GRAUDUŠIENĖ

BIJO PRAŽYDĖT

Vėliavos raudonos
ne aguonų laukas,
tarsi kraujo putos
Nemunėly plauko.
Žalios pušys rauda,
ąžuolėlin remias,
ašarom užplūdo
mūs dangus ir žemė.
Bijo pražydėti
obelėlės soduos,
o šalie gimtoji,
tokios šiandien godos...

GYVA ESI

Tavo vardą amžinai mini
vėtrų ūžesy,
nors ir perverta krūtinė,
bet gyva esi.
Tavo galvą linas juosia,
rūtos prie kasų.
Aš žinau, visuos kraštuose,
nėr tokios kaip Tu.
Gintarus po kojų barsto
Tau ir Baltija,
ak negulsi Tu į karstą
su viltim nauja.
Visad lemta Tau atgimti,
pražydėt gražiau,
tad į šalį, juodos mintys, —
žaizdos gis veikiau.

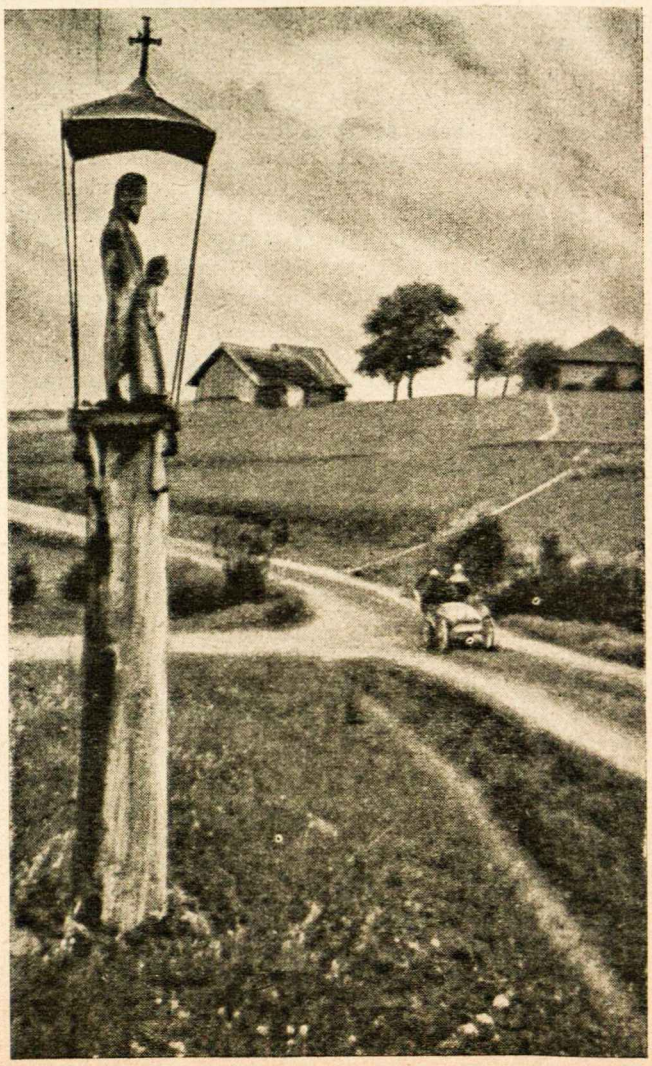

būsime melagiai: sakysime, jog mylime Dievą, kurio nematome, o nemylėsime artimo, kurį matome. Meilės kelias yra vienintelis kelias į pagoniškąjį pasaulį. Šiuo keliu ėjo pirmieji krikščionys, šiuo pačiu keliu turime eiti ir mes. Kai naujieji stabmeldžiai apie mus sakys „žiūrėkite, kaip jie myli vienas kitą", tuomet mes būsime sulaužę naująjį nesidomėjimą mūsų Dievu ir būsime vėl laimėję, kaip laimėjome kovos ir persekiojimų metu.

4. TABORO GUNDYMAS

Kuriant Dievo Karalystę žemėje, mus tyko vienas didelis pavojus, kurį Paryžiaus kardinolas Suhard yra pavadinęs Taboro kalno gundymu. Visi mes žinome iš Šventraščio, kad Taboro kalne Kristus persikeitė apaštalų akivaizdoje. Jo veidas žibėjo kaip saulė ir Jo drabužiai buvo balti kaip sniegas. Antgamtinė tikrovė švystelėjo pro sunkias ir netobulas žemės formas. Apaštalams patiko šitas regėjimas, ir jie pasiūlė Kristui: „Viešpatie mums čia gera būti. Pastatykime čia tris palapines..." Ką reiškia šitoks pasiūlymas? Ne ką kita, kaip mintį: mums čia gera būti. Nebegrįžkime daugiau žemyn. Pasilikime čia nuolatos. Kas mums rūpi visi kiti — ten žemai. Kristus nieko neatsakė į šitokį savo mokinių pasiūlymą, bet su Moze ir Elijumi kalbėjosi apie savo kančią ir mirtį.

Taboro gundymas gręsia kiekvienam krikščioniui. Kai tik jis patiria Dangaus Karalystės šviesos, jis nebenori grįžti į neperkeistą pasaulį ir jame paregėtą šviesą plėsti. Jis nori ją pasilaikyti tik sau, pasilikdamas vienas su paregėtu spinduliu. Neatsispirdami šitam gundymui daugelis meta pasaulį, atsitveria nuo žmonių ir pradeda rūpintis tiktai savo vieno sielos išganymu. Tačiau šitoks atsitvėrimas yra tuo pačiu ano dieviškojo spindulio pražudymas. Todėl kardinolas Suhard ir įspėja visus tikinčiuosius, o ypatingai katalikiškąsias bendruomenes nepasiduoti šiam gundymui. „Šiandien, sako kardinolas, kada socialinės formos įgyja tokios didelės reikšmės ir išvysto tokią didelę jėgą, turi pasidaryti misijonieriais ne tik atskiri asmens, bet ir grupės". Kitaip sakant, krikščioniškosios bendruomenės negali būti uždaros, negali apsirėžti tik savimi ir veikti tik tarp savo narių. „Bažnyčia, sako toliau kardinolas, nėra partija ir krikščionys nėra partijos nariai. Ji nelaimės pasaulio, atsistodama prieš jį kaip blokas prieš bloką." Kardinolas nurodo paties Kristaus pavyzdį. Kaip Kristus įsikūnydamas prisiėmė visą žmogaus prigimtį su visu jos turiniu ir su visomis jos formomis, išskyrus nuodėmę, tąjį negatyvinį elementą, taip turi elgtis ir Kristaus mokiniai. „Būti apštalu, teigia kardinolas, reiškia visa prisiimti ir visur įsiskverbti... Visa, tai reiškia, išskyrus nuodėmę, visas vertybes, net ir tas, kurios ligi šiol buvo Krikščionybei svetimos... Priklausymas Krikščionybei nereikalauja atsisakyti nė nuo vienos tikrai žmogiškos vertybės... Niekas iš to, kas teisėtai sudaro darbininko arba inteligento gėrybę, neturi būti atmesta — dar sykį sakau, išskyrus nuodėmes." Tiesa, kardinolas neslepia, kad šitoks atvirumas pasauliui turi savų pavojų ir kad silpnesnieji gali paklysti. „Bet šitie atskiri paklydimai, prideda kardinolas, neprivalo kelti nepasitikėjimo paties metodo vertingumu, kuris jau yra davęs gerų vaisių. Kiekvienu atveju pionierių grabaliojimasis ir klaidos negali tarnauti pasiteisinimu bendruomeniniam tikinčiųjų neveiklumui."

Šitos kardinolo Suhard pastabos nutiesia gaires ir mūsų veikimui. Ateitininkų organizacija yra krikščioniškoji bendruomenė, specialiai įsteigta laimėti pasaulį Dievo Karalystei. Todėl ji ypatingu būdu turi būti pasauliui atvira. Ji ypatingu būdu turi viską iš pasaulio prisiimti ir visur įsiskverbti. Ji negali pasitenkinti, gyvendama savą izoliuotą gyvenimą, nes tokiu atveju ji neįvykdytų savo pašaukimo. Ateitininkui niekas neturi būti svetima, išskyrus nuodėmę. Savo narių eilėse ateitininkija turi suimti visas pasaulio vertybes, visas mokslo bei meno šakas, visus visuomeninius ir socialinius sąjūdžius, visas idėjines linkmes bei sroves. Ji turi visa tai persunkti Kristaus dvasia ir parodyti paskui pasauliui, kaip šitos vertybės kinta religijos įtakoje ir kaip jos religingų žmonių yra vykdomos praktiniame gyvenime.

Jeigu tad ligi šiol ateitininkai kartais buvo daugiau ar mažiau nuo pasaulio atsitvėrę, tai ateityje šitas atsitvėrimas turės būti visiškai pergalėtas. Ateitininkas turi būti veržlus krikščionis, kuris eina visur, kur tik reikalinga paguodos, pagalbos ar patarnavimo; kur reikalinga pamokymo ar patarimo; galop kur reikalinga įspėjimo ar papeikimo. Kaip anais senaisiais helenistiniais laikais pirmieji krikščionys pašventė pasaulį nauja tiesa ir senovinei kultūrai davė naują prasmę, taip lygiai ir šiandien, šiais naujosios stabmeldybės laikais ateitininkai turi amžinąją Tiesą ir amžinąją Meilę įdiegti į mūsiškės kultūros pavidalus. Prieš mus guli ištisas puikių formų ir nuostabių priemonių pasaulis. Tačiau jis yra lyg anie pranašo Ezekielio griaučiai — be dvasios ir be gyvybės. Bet štai Viešpats mums, kaip ir anam pranašui, taria: „Pranašauk, kad šitie griaučiai atgytų, kad į juos įeitų dvasia ir kad jie pradėtų kalbėti". Mes turime tarti pasauliui krikščioniškąjį žodį, kuris virstų naujosios kultūros turiniu. Mes turime sukurti naują vienybę tarp Krikščionybės ir moderninio gyvenimo, kaip Bažnyčios Tėvai ją sukūrė tarp tos pačios Krikščionybės ir senovinio pasaulio. Mes turime suvesti persiskyrusius Dievą ir žmogų naujojo krikščionies asmenybėje. Štai pagrindinis ir pats svarbiausias ateitininkų uždavinys. Ir šiam uždaviniui atlikti ateitininkai turi būti nepaprastai atviri ir naujajam pasauliui ir naujajam žmogui.

Baigdami šiuos ilgokus svarstymus, galime dabar atsakyti į klausimą, kas yra ateitininkas.

1. Ateitininkas yra Dievo Karalystės žemėje kūrėjas ir gynėjas.

2. Ateitininkas yra Kristaus meilės dėsnio vykdytojas praktiniame gyvenime.

3. Ateitininkas yra moderninės kultūros jungėjas su Krikščionybe, atnaujindamas šią kultūrą Kristaus dvasia.

Dėlto galima suprasti, kodėl aukščiau ir buvo sakoma, kad ateitininkas nėra paprastas tikintysis arba vad. kasdieninis tikintysis. Ateitininkas yra sąmoningas ir veiklus katalikas: sąmoningas savo tikėjime ir veiklus savo krikščioniškosios meilės darbuose. Ateitininkų Federacija nėra paprasta organizacija šalia daugybės kitų. Į ją ateina žmonės, vedami ne kurio nors intereso, bet gyvosios religinės dvasios, kad čia sustiprėtų, pasiruoštų ir pradėtų vykdyti didžiuosius savo apaštalavimo uždavinius. Minėtasis kardinolas Suhard sako: „Reikia pabrėžti, nors tai atrodo ir keista, kad Kristus reikalauja pagalbos iš savo narių... Jis reikalauja pagalbos atbaigti atpirkimo darbui". Ateitininkija kaip tik pasiūlo Kristui savo pagalbą. Mes norime visų pirma savoje Tautoje, o per ją ir visame pasaulyje atbaigti Kristaus žygį, kuris prasidėjo Betlėjuje, ėjo per Kalvarijos kalną ir šiandien plinta visoje žmonijoje. Šiame žygyje dalyvauti mes turime ir kiekvienas skyrium ir visas sąjūdis kartu. Apaštalavimo darbas yra uždėtas mums ne tik individualiai, bet ir bendruomeniškai. Šiame visuotinės stabmeldybės potvynyje ateitininkija turi išlikti ne tik nepaliesta, bet galinga šį potvynį užtvenkti ir jo bangas nustumti atgal, pirmoje pasaulio istorijos scenoje pastatydama Kristaus Šviesą.

MALDA I MOTINA MARIJA

O Marija, Tu dangaus išrinktoji dukra ir žemės palaimintoji motina. Tu mums, kaip saulė, praeinanti erdvėmis ir liečianti pilką mūsų žemę.

Mes girdime, lyg iš amžių glūdumos, Tavo balsą, tariantį Fiat, mes matome Tavo auką, beglobiant dangaus Kūdikį, mes regime Tavo kančią, pražydusią po kryžiumi Golgotoje.

Tu mums atsidavimo, aukos ir kančios Motina! Tu Motina nekaltų kūdikių šypsnio, skaidrios jaunuolių meilės, lūžių ir nelaimių paliestųjų dejonių.

Tu motina visų žemės vaikų, visų — ir tų, kurie sukniubę ant kelių, kreipia į Tave savo maldaujančius žvilgsnius, ir tų, kurie nedrįsta į Tave ištiesti savo rankų.

Tu motina ir tų, kurie suklaupę šiandien Aušros Vartuose, Pažaisly, Šiluvoj, paprastose namų šventovėse, kreipiasi į Tave, ilgėdamiesi paguodos, laisvės ir ramybės.

Tu motina ir mūsų, kurių širdys pagraužtos tėvynės ilgesio ir kančios. Suklaupę nūnai prie Tavo kojų, o Marija, mes siunčiame Tau savo maldas, supintas iš gegužės žiedų, iš bundančio pavasario vėjelio, iš gilaus laisvės ilgesio.

Globok Tave mylinčius, guosk kenčiančius, grąžink į savo Tėvynę išsklaidytus po pasaulį tremtinius, išmelsk laisvę tautoms ir taiką žmonijai. Amen.

ALFONSAS LIPNIŪNAS

Stutthof, 1944. 5. 1. — 15.

TVIRTAS KAIP AŽUOLAS, ŠVELNUS KAIP MOTINOS ŠIRDIS

ALFA SUŠINSKAS

Menkos vertės yra tas religinis tvirtumas, kuris šiurkščia, bemeile forma pasireiškia.

Iš gyvenimo knygos.

MES TREMTIES VEIDRODYJE

Žvilgterėkime į savo tremties veidrodį ir pasižiūrėkime, kaip mes atrodome; kaip atrodome Dievo ir savo artimo akivaizdoje. Beveik visko, kas žmogui žemėje miela, netekome: laisvė atimta, tėviškė pavergta, artimieji naikinami... Kai kas stengiasi mus ir kaip žmones menkesnės vertės ženklu pažymėti. DP: displaced person = iš savo vietos išstumtas ir į pašalį numestas žmogus; vadinas, lyg tas augalas, iš savo klestėjimo dirvos išrautas ir atžagaria ranka nublokštas nežinomam rytojui...

Baisu netekti gimtosios žemės ir laisvės, bet dar baisiau ir tragiškiau netekti Dievo: pajusti savo širdies gilybėje, kad joje svarbiausioji Dievui skirtoji vieta tuščia likusi. Lygiai baisu ir pačiam savyje sunaikinti tikrąjį žmogų ir tikrąjį krikščionį ir savo santykyje su artimu pasidaryti civilizacijos drabužiu apsirengusiu žvėrimi bei gyvuliu.

Tremtis yra didysis žmonių malūnas, kuris mala, smulkina ir skaldo charakterius. O gal sakysit, kad netiesa, jei iškelsime ir šitokį tremties psichologijos liūdną paradoksą: tremtis, užuot savo klaikybe žmogų arčiau į Dievą pakreipusi ir gyvesne artimo meile bei didesniu kitojo supratimu jį persunkusi, — savo nykia inercija nevieną nuo Dievo toliau pastumia ir jo buvusią kilnią širdį kiečiau uždaro artimojo vargui. Kova dėl duonos, šios dienos bei rytojaus netikrumas ir isterinis emigracinis nerimas mus uždarė sau patiems: mes sunkiai besustojame patys ties savimi kaip ties žmogumi ir kaip ties krikščionimi.

AŽUOLŲ SIMBOLIKA

Būdavo, kils audra, skros žaibai dangaus beribes, perkūnija drebins kiekvieną gyvą padarą, o jis, Lietuvos ąžuolas, tik savo lapais suoš, tik viršūnėle kietai palinguos, — o pats nė nekrustels iš savo šaknų. Jis, mat, ąžuolas, ne pušis, jo šaknys ilgos ir gilios.

— Ąžuolo galybė — kad jo šaknys tvirtos ir giliai žemėje įsikibusios.

— Ąžuolas visada mums tvirtybės simbolis. Su tvirtumu lyginame ir savo gyvenimo bei charakterio tvirtumą.

Žmogaus gyvenimas taip pat turi turėti save gaivinančias tvirtas ir gilias šaknis, kurios neleistų viso gyvenimo rūmams audroje siūbuoti ir net sugriūti. Tos žmogaus gyvenimo šaknys yra jo gyvoji religija — gyvasis tvirtasis tikėjimas į Dievą ir savo gyvenimo tvarkymas pagal Dievą. Žinoti Dievą ir išmanyti apie Jį — puikus ir vertingas dalykas, bet tai žmogaus dar nepadaro gyvai tikinčiuoju ir tikruoju krikščionimi. Gyvai tikįs yra tas, kuris gyvena pagal Dievą, o tvirtai tikįs yra tas, kuriam Dievas brangesnis už save ir savuosius, kuris Dievo neišmaino į sau mieliausią pomėgį, kuris Dievo jokiais gyvenimo protarpiais neiškeičia į savąjį pakaitalą. Argi turi religinį tvirtumą toks, kuris nuo kito pavagia žmoną, kuri savo ligotą vyrą palieka ir prisisuka prie kitojo? Argi turi religinį tvirtumą anas, kuris savo artimą pirmąja proga palieka užmarštyje, pats į šiltą, sočią vietą įkopęs? Ne gyvo ir ne tvirto religinio tikėjimo yra ir tas tipas, kuris, DP valdžios postan įsisėdęs, ima savuosius taip tvarkyti, kad tvarkomiesiems nieko kito nebelieka, kaip tykoti progos, DP vadovą nuo sosto nukabinti...

Tikinčiųjų į Dievą — daug, labai daug, o gal ir visi!... Bet gyvenančių pagal Dievą — jau mažiau! Kodėl? Iš kur šis skaičiaus skirtumas? Religijos psichologija šią problemą lengvai išnarplioja: tikėti į Dievą — yra teoretinis, protinis, dalykas, o gyventi pagal Jį — yra jau valios, gyvos aukos, atsižadėjimo ir net kančios kelias; ir šis kelias yra grindžiamas tik tvirtumu. Taigi, jei netvirtai gyvenama pagal Dievą, tai ir religinis tikėjimas nesužydi tvirtumo žiedais. Parafrazuodami vieną lietuvių priežodį iš „Vargo Mokyklos“, galėtume čia net ir šitaip prasitarti:

MANO BRANGŪS ATEITININKAI!

Naudojuosi proga pareikšti Jums gražiai redaguojamame žurnale mano didelę padėką tiek už Jūsų šventinius sveikinimus ir linkėjimus, tiek ir už Jūsų pakartojamai pabrėžiamą valią vesti tremties jaunimą po Kristaus vėliava.

Vos pradėjęs eiti savo pareigas, kaip buv. Popiežiaus Misijos Tautinis Delegatas, vienu pirmųjų savo uždavinių laikiau rūpintis, kiek tik sąlygos leidžia, katalikišku jaunimo auklėjimu. Aš žinojau, kad šio didelio darbo bare Jūs būsite mano artimiausi talkininkai ir bendradarbiai. Iš kur gi daugiausiai galėjau tikėtis paramos, jei ne iš Jūsų Federacijos, kuri per eilę metų išugdė mūsų tautai kūrybiškai stiprią, veiklią, idealų kovoje užgrūdintą inteligentų kartą.

Gerai žinote, kad tėvynėje Jūsų bendraminčiai tas pačias idėjas tegali brandinti tik kaip pirmųjų amžių krikščionys - požemiuose. Todėl Jums, atsidūrusiems laisvuose Vakaruose, tenka didelė pareiga pavaduoti jų surištas rankas ir užčiauptas burnas. Ši pareiga verčia Jūsų organizavimosi laisvę panaudoti Jūsų Federacijos išvidiniam ir išoriniam stiprėjimui. Jokia organizacija negali būti patvari, jei ji nebus disciplinuota ir klusni teisėtai vadovybei. Burkitės tat aplink savo vadus, mokykitės iš jų besąlyginio atsidavimo Jūsų idealams, kurie Jus jungia su jais šventam darbui. Jų aukštas kultūrinis lygis, darbštumas ir gilus tikėjimas turi būti Jums, mieli Ateitininkai, akstinas nesustoti pusiaukelėj Jūsų asmenybių ugdyme, bet veržte veržtis į pilnutinį žmogų, per kurį ir tik per kurį gali ateiti mūsų tautos atsinaujinimas Kristuje.

Dėkoju Jūsų brangiems vadams ir Jums už daugeriopą pagalbą Katalikiškoje Akcijoje ir kviečiu visuomet gyventi ir jausti su Bažnyčia, kuriai yra patikėtas sielų vadovavimas ir jų išganymas.

Jūsų
KANAUNINKAS FELIKSAS KAPOČIUS
Vyriausias Lietuvių Sielovados Tvarkytojas
Vokietijoje ir Austrijoje

Kirchheim-Teck,
1949 m. vasario 2 d.,
Marijos, Tremtinių Motinos šventėje

IŠ MAŽOS TROBELĖS I VYSKUPO SOSTA

J. E. Kauno Arkivyskupo Metropolito J. J. Skvirecko
auksinio kunigystės jubiliejaus proga

Didieji žmonės, kurie kaip meteorai šviesdami praskrenda mūsų padangę, dažniausiai gimsta skurdžiose trobelėse. Nuo pat pirmos dienos jų lopšį supa vargas ir visą jaunystės kelią lydi rūpestėlis.

Ar ne iš samanotos trobelės buvo kilęs ir vysk. M. Valančius. Jis neturėjo net teisių mokytis, nes buvo ne bajoras, o tačiau jis tapo vyskupu ir vedė tautą į jos aušrą.

Ir J. E. Kauno Arkivyskupas Metropolitas J. J. Skvireckas, kurio auksinį kunigystės jubiliejų dabar minime, gimė aukštaičių kaimo paprastoje trobelėje. Tai buvo 1873 m. rugsėjo 20 d. Pašiliečių kaime. Jo senelis buvo puodžius. Žiedė savo kaimui puodus, kuriuose moterėlės laikė pieną ir viralą. 1851 m. užmerkdamas akis, senelis nė nenujautė, kad jo anūkas žies jau ne puodus, bet žmonių sielas, kuriosna lis dangaus malonės, kad jis ganys ne mažo Pašiliečių kaimo kaimenę, bet visus lietuvių tautos tikinčiuosius. 3 ha ūkelis su maža trobele, kur pluktinė asla, kur nedideli langai į kaimo kelią ir sodą, buvo dabartinio vyskupo gimtinė. Tik vėliau jo tėvas Vincas sumainė ūkius su žmonos giminėmis.

Iš maldaknygės tėvas pradėjo mokyti mažąjį Juzę (taip anuo metu dabartinį jubilijatą vadino). Dažnai žvelgdamas pro langą, ar neatlekia rusų žandarai pagauti, kad jis skaito lietuvišką knygą, tėvas mokė sūnų savo brangios senolių kalbos. Tai buvo visa lietuviška mokykla, lietuviška gimnazija ir universitetas. O toliau jau buvo „užsienis“ — Panevėžio rusiška gimnazija, nes lietuviškos mokyklos tuo metu nebuvo.

Gimnaziją baigus, kelias nuvedė Juozapą į Žemaičių Kunigų Seminariją ir Romos Kat. Akademiją Petrapilyje. 1899 m. birželio 24 d. jis įšventintas į kunigus.

Po trumpo kapelionavimo Ukmergėje vysk. Paliulionis paskyrė Žemaičių Kunigų Seminarijos profesorium, kur išprofesoriavo 35 metus.

Didysis karas buvo jį nubloškęs į Rusiją. Lietuvai atgavus nepriklausomybę, profesorius vėl grįžta tėvynėn. 1919 metais liepos 13 d. jis konsekruojamas vyskupu ir eina padėjėjo pareigas prie Žemaičių Vyskupo Pr. Karevičiaus. 1926 m. įsteigus Lietuvos Bažnytinę provinciją, Vyskupas Skvireckas buvo pakeltas Kauno Arkivyskupu Metropolitu, kurios pareigas iki šiol tebeina. Popiežiaus Pijaus XI 1931 m. jam yra suteiktos privilegijos ir garbė — Popiežiaus Sosto Asistento, Jo Šventenybės Rūmų prelato ir Grafo titulai.

Šalia tiesioginių savo pareigų Vyskupas visą gyvenimą rašė. Jis davė tautai Dievo žodį — pilną Šventojo Rašto vertimą su komentarais. Šis darbas pareikalavo 24 metų (nuo 1911 iki 1935). Taip pat ir tremtyje jo rūpesčiu ir pastangomis yra išleista N. Testamento IV laida, o dabar spausdinama nauji psalmyno vertimai.

Suomiai savo Šventojo Rašto vertėjui pastatė granito paminklą, kad jis kartų kartoms kalbėtų apie šio vyro didelį darbą. Pagerbdami Jubilijato didelius nuveiktus darbus, mes irgi statome paminklą ne iš granito, bet iš meilės, kuri trupina ir akmenis ir plieną. Visos ateitininkiško jaunimo gretos sveikina Jubilijatą ne žodžiais, bet savo tvirtu tikėjimu ir karšta širdimi. Didelio Jūsų kelio šešėlyje šis jaunimas ryžtasi eiti drąsiai per visą gyvenimą, kovoti už savo principus ir visada ir visur pareikšti Jums meilės ir prisirišimo jausmus.

A. D.

— Maža garbė apie Dievą daug žinoti, bet didi gėda ir dar didesnė menkystė pagal Jį negyventi.

Vadinas, žinojimas bei išmanymas apie Dievą kad ir būtina sąlyga žmogaus religijoje, betgi jie yra menkesnės vertės už gyvenimą pagal Dievą, už gyvenimą, kuris iš žmogaus reikalauja gyvojo tvirtumo.

RAUDONOJI VAZA

Būti tvirtam savo tikėjimu į Dievą ir kartu būti akiplėšiškam savo artimui — yra savosios religijos išniekinimas savomis rankomis; būti bei pasireikšti tvirtam savo religiniu tikėjimu ir kitaip galvojančiojo nenorėti suprasti bei pagerbti — yra ir savojo tikėjimo pažeminimas. Religinio tikėjimo tvirtumas tesiekia Dievą ir išpažintoją: tvirtas Dievui ir sau. Betgi tikėjimo tvirtumas nesiekia kito žmogaus kitokio galvojimo pažeminti ir išniekinti. Kitaip čia būtų ne tikėjimo tvirtumas, o religinis fanatizmas, kuris yra savotiškas išprotėjimas ir šlykštus meilės priešas.

Tikėjimo į Dievą tvirtumas būna patraukliausias tada, kada jis pareiškiamas švelnia forma, pilna artimo meilės ir pagarbos kitam žmogui. Pats žavusis religinio tvirtumo menas yra išmokti „ne“ pasakyti, pasakyti taip, kad kito ausyse jis nuskambėtų tuo tonu, lyg būtų sakoma „taip“. Religinis tvirtumas neturi išleisti iš akių, kad nuomonių ir galvojimų skirtumas dažniausiai dėl to atsiranda, kad artimas į tą patį dalyką iš antros pusės, kitu atžvilgiu, pažiūri.

Čia gražiai tinka vienos vazos istorija, kuria tėvas savo sūnus tolerancijos ir išminties pamokė.

Vieno tėvo du sūnūs, Andrius ir Alfonsas, visada tarp savęs nesutikdavo ir vienas antrą nemokšiškumu ir neišmanymu vanodavo: jei Andrius „taip“ tvirtina, Alfonsas „ne“ atrėžia. Bet ir vienas ir antras visada save teisiu laikydavo.

Ir pasišaukia kartą tėvas juos abu į savo darbo kambarį, ir pastato stalo viduryje raudoną stiklo vazą, kurios vienoje pusėje buvo balta rožė atvaizduota, ir taria:

— Sėskitės vienas prieš antrą ir žiūrėkite į vazą!

Kreipdamasis į Andrių, tėvas klausia:

— Ką tu matai prieš save?

— Raudoną vazą, tėve, — atsako šis.

— O tu, Alfonsai, ką matai?

— Aš matau raudoną vazą su balta rože jos šone.

— Puikiai, vaikai, nieko daugiau iš jūsų aš ir nenorėjau.

Sūnūs puikiai suprato tėvo pamoką. Užaugę jie įsitikino, kad neretai sprendimų ir galvojimų įvairumas nuo to pareina, iš katros pusės apie dalyką sprendžiama ir kuriuo atžvilgiu į jį pažiūrima.

Religinis tvirtumas, nesireiškiąs švelnia, meilia forma, yra išpažįstamosios religijos kompromitacija.

Šiose nerimo, vargo ir klaikybės dienose, kada nevienas mūsų brolis palūžta ir pradeda murgdytis gyvenimo sutrose, imamės dairytis asmenybių, kurios šviestų ir keltų, bet keldamos nesužeistų keliamojo, — imame šauktis charakterių, kurie, lyg ąžuolas savo šaknimis, tvirti savo religiniu aiškumu ir švelnūs, kaip motinos širdis, galėtų parodyti, kaip atrodo tikras žmogus, pasidaręs gyvuoju krikščionimi.

Paulius Jurkus, gimęs 1916 m. VII. 27 d. Žemaičių Kalvarijoje kaip šeštas kalvio sūnus. Kūdikystėje netekęs tėvo ir 4 brolių, vargo keliais ėjo į mokslus ir 1943 m. baigė Vilniaus universitetą. Būdamas dar gimnazijoje pradėjo rašyti eiles, dalyvauti įvairiuose literatūros vakaruose, bendradarbiauti „Ateityje“. Rašo eilėraščius, noveles, legendas ir domisi lietuviškojo meno bei kultūros klausimais. Turi spaudai parengęs eilėraščių ir legendų rinkinį.

BOKŠTAN ATEINA RYTAS

Jau buvo po vidurnakčio, kai per šventorių perbėgo du šešėliai ir įsmuko į bažnyčios bokštą. Užrakinę duris, kopė sraigtiniais laiptais į viršų.

— Ar tik neseka mus! Toks įtartinas šešėlis pasirodė sode, — tyliai kalbėjo jaunesnysis, užilsęs ir priduseęs.

— Ką tu, Antanai! Šio tako niekas nežino. Būk be baimės, — ramino varpininkas.

Čia pasiekė viškas. Priešais juodavo didelė bažnyčios erdvė, jos gale spinksėjo raudona švieselė. Buvo visiškai tylu. Užsidarančių durų klengė spraktelėjo ir nuskambėjo bažnyčioje. Šoninės navos šiurpiai suūžė, kažką pakartojo ir nutilo.

— Gal čia man pasilikti ir sulaukti ryto... Čia niekas neateis... — nerimo Antanas.

— Ne! Ne! Ne! O ką žinai, gal vargonininkas anksti atvėžlins. Turiu tau geresnę vietą, — ir jis atidarė duris į varpinę.

Abu įėjo. Pro dideles ir praviras angas plūdo blanki mėnesienos šviesa. Joje galėjai įžiūrėti laiptus, kylančius į viršų, ir karančias varpų virves. Iš tamsumos leidosi jos žemyn ir atrodė lyg kartuvių kilpos. Antaną nukrėtė šiurpas. Valandėlę atslūgęs nerimas vėl jį pagavo.

— Tai čia, sakai?

— Taip! Broleli, čia tavęs nė biesas nesuras.

— Čia taip tamsu, nejauku, nieko nesimato...

— A va! Žiūrėk! — varpininkas brūkštelėjo degtuką.

— Stanislovai! Ką tu! — Antanas išsigandęs užpūtė degtuką. — Jie mus seka! Gali pamatyti šiokiu laiku šviesą bokšte.

— A, velniai! — priėjęs uždarė abejas angas, užrėmė kartim. Nuo mūro pasiėmė žvakigalį ir uždegė. Šviesa nedrąsiai skleidėsi aplink, paliesdama sienas ir grindis.

— Dabar tegu patrūbija ožiui į ragą, tie germanai! — kalbėjo varpininkas ir ranka perbraukė per kaktą.

Antanas žvalgėsi aplink jieškodamas vietos, kur jį paslėps. Jo akys užkliuvo kampe suraitytą virvę. Varpininkas tai pastebėjo ir su džiaugsmu paaiškino.

— Tai lašiniams.

— Kaip tai?

— Kad neatimtų vokiečiai. Į visus namus grūdasi, vis uosto, ar nekvepia kiaulės uodega. Tarsi šluoti norėdamas, atnešiu krepšį su lašiniais. Jis bus apdėtas šluotom, skudurais. Pastatysiu prie bokšto ir vakare patrauksiu. Ne jiems čia surasti, ne jų nosei šis tabakas. Per praeitą karą mudu su tėvu, amžiną jam atilsį, irgi čia slėpėm lašinius ir grūdus. — Čia jis paėmė žvakę ir pakėlęs pašvietė. — Matai šį vyrą, kaštelijoną?

Ant sienos kabojo kažkoks portretas.

— Na, ir...

— Sako, kažkoks generolas. Vyras buvo! Švedus suraitė, maskolius pamokė. Jis šių varpų fundatorius.

— Tss! — sustabdė jį Antanas. — Girdi, kažkas lipa į bokštą!

— Negali būti, aš pats duris užsklendžiau. Tiesa, jas galima atsklęsti su tokia virvele, bet jos niekas be namiškių nežino, o jie, pats matei, lyg iškritę miega. — Tačiau jis valandėlę įsiklausė, ir jo rankoje staiga sujudėjo žvakė. — Lipa! — išgąstingai sukuždėjo varpininkas. — Šok greit ant šito mūro... Paėmęs paveikslo rėmus iš vidaus, patrauk, jie kaip durys atsidarys. Už jo rasi angą. Antroj pusėj taip pat paveikslas. Pastumk ir atsidarys. Šok greičiau. Ten yra bažnyčios daiktų sandėlis, užverstas... Raktas pas kleboną... Niekas nesilanko... Iki ryto palauk.

Antanas pašokęs ant mūro, graibėsi apie paveikslą, kol jį atidarė.

— Greičiau! Anoj pusėj didelė spinta, nenukrisk. O, Viešatie!

Antanas įspruko į angą ir uždarė paveikslą. Varpininkas pasistatė žvakę ant grindų ir pradėjo narplioti virvę, kad niekas nesuprastų. Durys į varpinę tyliai prasivėrė ir įėjo moteris.

— Tfu! Kad tave kur širšės sugeltų! O ko tu čia? Ar piktos dvasios nešioja? — užpuolė varpininkas žmoną.

— Stanislovai, — kalbėjo ši nusigandusi, — atėjai ne vienas... Kur padėjai?

— Ką? Sapnuoji! Boba iš proto kraustosi. Manai, kad kokią mergą nutvėręs atsivedžiau.

— Ne! Valdyk liežuvį! O ko tau čia vidurnaktį į bokštą?

— Mano reikalas. Ar aš ne varpininkas. Turiu jai kaip kokiam generolui raportą duoti. Jei nori, prašau. Rengiuos lašinius čia paslėpti, kad vokiečiai neatimtų. Juk siuva kaip širšūnai po namus! — jis užpūtė žvakę, atidarė lauko angas ir, pririšęs vieną galą prie įkaltos į mūrą gembės, išmetė virvę laukan. — Eime!

— Stanislovai, bet tu buvai čia ne vienas. Buvo su tavimi dar vienas vyras.

— Melsk Viešpatį, kad atsiųstų tau protelį bent paviešėti, gal neblūdysi naktim. O dabar — eime namo, — jis paėmė ją už rankos ir išsivedė iš bokšto.

Mūras, kur lindėjo Antanas, buvo pakankamai platus. Sustojęs klausėsi, kas dedasi bokšte ir suprato, kad tai tas pats šešėlis, juos įkandin sekęs per sodą. Tačiau negalėjo suvokti, ko ji nori iš Stanislovo ir ko čia atėjo. Kai jie išėjo, jis įžiebė degtuką, apsižvalgė ir nusijuokė. Tikrai čia buvo padarytas puikus įėjimas į slaptą, užverstą kambarį. Užgesęs degtuką, pastūmė paveikslą, ir šis kaip durys atsidarė. Blankioj mėnesienoj matė kažkokį prigriozdintą kambarį. Oras kvepėjo vašku. Nusišypsojo, supratęs, kaip čia puiku slėptis ir kad jo čia niekas nesuras. Užlipo ant spintos, uždarė paveikslą ir žiūrėjo, kur būtų geriau nusileisti žemyn. Tuo metu kampe kažkas lyg subraškėjo, bet jis nekreipė jokio dėmesio; buvo įsitikinęs, kad nieko nėra. Pelės bėga ir užkliudė popierius, pagalvojo. Prie sienos nušliaužė žemyn. Aslon krito šviesus mėnesienos langas. Ir kai jis žengė ten, užpakalyje išgirdo žingsnius. Staiga atsisuko. Keistas šešėlis artėjo į jį, kažką iškėlęs.

— Stok! Nė iš vietos! Šausiu! Dvasia ar ne dvasia, šausiu! — rankos automatiškai ištraukė pistoletą.

— Šauk! — atsakė šešėlis, susverdėjo ir numetė kažką žemėn. — Bus lengviau, šauk! — drebėjo balsas tamsoje.

— Kas tu?

— Žmogus, juk matai, girdi...

— O kas tave čia užnešė?

— Gal būt tas pats, kas ir tave, — nežinomojo balsas vis drebėjo.

— Tai ir tu slepiesi? — Antanas nuleido pistoletą ir priėjo arčiau.

— Ateik į šviesą, pasirodyk.

Ir kai jie susiėjo mėnesienos lange, valandėlę įsižiūrėjo ir, staiga sudrebėję, nutilo, lyg būtų prieš save išvydę mirtį.

— Cha! — sušuko skausmingai Antanas, — tai tu, velnio išpera!, — ir vėl išsitraukė pistoletą. — Nė iš vietos! Dabar nušausiu.

— Antanai, mielas Antanai, dar palauk... Gal paskui galėsi, pirma išklausyk manęs.

— Ne! Nėra čia ko! Ar ne tu susidėjai su rusais, ar ne tu įdavei Leukadiją!

— Aš... aš... Antanėli, — jis ištarė kažkaip švelniai, vaikiškai, pravirko ir kriste sukrito ant dėžės... — Aš... Apie tai galvoju dažnai... Tu man atleisk... Pameni, juk kartu ėjome į pradžios mokyklą. — Čia jis pakėlė veidą ir žiūrėjo į Antaną, — tiesa, tu buvai žemiau... Ak, keistas ir piktas gyvenimas.

— Bet kaip tu galėjai tai padaryti. Mes radome tavo raštelį, aiškiausį įrodymą.

— Žinau, žinau... Bet kartais negali pats suprasti, kas dedasi. Sakyk, ko tu slapstaisi?

— Aš? — suvebleno Antanas. Šio žmogaus kalba dar buvo jam nesuprantama, — Mane gaudo vokiečiai. Kažkas įskundė. Tokie, kaip tu! Grįžau iš universiteto su literatūra slapta. Čiupo, aš bėgti, atsivijo iki miestelio... Nebebuvo kur dingti, ir čia įlindau. Bet kam aš tai pasakoju tau. Negi tu suprasi, negi tau rūpi tėvynė...

— O Antanai, rūpi ir dar kaip rūpi.

— Nepasakok niekų!

— Paklausyk, sėsk, kol išauš, pasikalbėsime. Paskui galėsi pasielgti, kaip norėsi... Sakai, kad aš nemyliu. Myliu... Tu nežinai, Antanai, kaip čia sunku lindėti, jausti, kad esi atliekamas žmogus.

— Džiaukis, kad iki šiol išsislapstei...

— Gal būt, mano laimė. Bet aš, aš nesu komunistas! Supranti! — susijaudinęs pradėjo šaukti.

— Tyliau!

— Gerai, tyliau! Aš kažkaip kitaip žiūrėjau į dalykus. Buvau neturtingas. Kažko laukiau... Mane bolševikai padarė dideliu ponu, valdininku, bet kas iš to. Neradau to, ko laukiau. Mane apgavo... Tylėjau tylėjau, dantis sukandęs.

— Bet prie išvežimų prisidėjai...

— Žinau, Antanai... Tu mylėjai Leukadiją. Lankeis pas ją į mokyklą. O ji nekentė rusų. Net mokykloje savo vaikams kai ką pasakydavo prieš. Padėjo tau slaptą spaudą platinti. Aš viską žinojau... Ir tu supranti, man širdį skaudėjo... Su ja truputį draugavau, bet ar galėjau jai būti partija? Ne. Tu mokytesnis, turtingesnis... Ir aš parašiau apie ją... Tiesa, aš prieš tai vedžiau, kaip sako, pagal savo nosį... Ir aš Leukadijos nekenčiau... Bet kai ją suėmė, pasodino į kalėjimą ir paskui išvežė į Sibirą, tu nežinai, kaip man pasidarė graudu. Būčiau akmenis sugraužęs, kad būčiau galėjęs viską atitaisyti. Tuoj prasidėjo karas. Truputį išsigandau. Mane norėjo kartu pasiimti į Rusiją, bet aš pabėgau nuo jų. Galvojau, reikia išsiaiškinti, kažką atitaisyti. Čia patekau į ugnį... Mane pastatė prie medžio, atskaitė žingsnius ir pakėlė šautuvus. Supranti, ką tai reiškia žiūrėti į juodas tūtas. Norėjau kalbėti, bet lūpos neklausė. Ir būtų sušaudę, jei ne tankas. Jis staiga išlėkė prieš mus ir sustojo. Nežinau, kaip tai įvyko, bet šautuvai pasviro. Kilo kažkoks sąmyšis, ir man dingtelėjo mintis — bėgti. Šoviau kaip kulka į mišką ir pasileidau, kiek kojos neša. Bėgau, bėgau, bėgau. Tokiu metu žmogus gali labai greitai bėgti. Pergriuvau ir vėl bėgau. Pas tokį žmogelį sustojau... Išgirdau, manęs jieško, tu jieškai. Ir aš nedrįsau. Sušaudys, sušaudys, o man taip norėjosi gyventi, būti naudingu žmonėms, savo

šeimai. Vieną vakarą aš atėjau pas kleboną. Negi bažnyčia mane atstums, galvojau. Puoliau po kojų ir pravirkau. Viską išpasakojau, kaip per išpažintį. Tegu daro su manim, ką nori. Klebonas atsiduso ir atvedė mane čia gyventi, kol viskas nurims. Bet grįžti negalėjau. Vis kalbėjo, kad šaudo, šaudo... Man varpininko žmona, tolima mano giminaitė, atneša slapta maisto...

— Ak štai kaip, — keistai pastebėjo Antanas. Kalbėjęs valandėlę nutilo, susimąstė ir vėl tęsė.

— Aš daug skaičiau, viską permąsčiau ir noriu pradėti naujai gyventi. Bet kaip? Bijau išeiti.

Dabar ir Antanas atsisėdo šalia.

— Sujauktas gyvenimas, Antanai, baisiai sujauktas. Aš laukiu ir vieną kartą išeisiu. Dabar tiek daug vokiečių, bijau, kad nesušaudytų. Nueisiu tiesiai į valdžią ir pasisakysiu. Tegu. Noriu atkentėti ir vėl grįžti į namus. Savieji supras. Nebepakeliu tos vienumos, trūnijimo. O ten, namuose... Žinai, Antanai, aš labai išsiilgstu namų. Ar tu nebuvai kada užėjęs pas ją?

— Taip, buvau... Ji man taisė baltinius.

— Ak! Kaip ten viskas? Kaip Ritutė? Išaugo?

— Nežinau, — sunkiai kalbėjo Antanas, — Jau kalba, gerai kalba, sėdi viena prie stalo. Jai galvelę paglosčiau. Pagalvojau tada apie tave. Išgama, paliko šeimą, tėvynę pardavė. Maniau, kad tu pabėgęs.

— Taip... — nutilo ir nuleido galvą. Staiga pagyvėjęs vėl pradėjo. — Žmona žino, viską žino. Ji man rašo laiškus. Laikau čia padėjęs po Rūpintojėliu... Jis didelis. Kažkokioj koplyčioj prie kelio stovėjo. Paseno ir čia atsidūrė. Dabar aš buvau jį prieš tave pakėlęs, kad apsiginčiau... Sakai, miela Ritutė. Ar jai nėra prie kairės akies tokio rando, buvo prasidaužusi?

— Ne, nepamenu.

— O jei grįžčiau! Mes visi mokėtume gyventi, dirbti. Nereiktų jiems taip vargti. Įsivaizduok, Ritutė nieko apie mane nežino, nėra kaip pasakyti...

— Taip, taip, Aleksai, keistas ir, kaip tu sakai, sujauktas tas mūsų gyvenimas, — atsiduso Antanas.

Abu valandėlę susimąstę nutilo. Apačioje bokšto laiptuose pasigirdo žingsniai. Antanas krūptelėjo.

— Lipa!

— Tai varpininkas. Skambins rytmetiniams poteriams. Tuoj auš.

— Girdi... Ten daugiau žingsnių. Skuba.

Abu įsiklausė. Girdėjo, kaip prasivėrė durys, kleptelėjo klengė. Kažkas ginčijosi. Triukšmas didėjo ir augo. Staiga subraškėjo paveikslai — slaptos durys — prasivėrė ir jose pasirodė varpininkas su žibintu rankose.

— Antanai! Šok greičiau. Tegu juos velniai, kur patekai: su tuo komunistu.

— Stanislovai, ar tu iš proto išėjai! — šaukė moteris iš apačios.

— Tylėk, boba, bent dabar. Įsivaizduok, ji man nieko nesakė, kad šį paukštelį lesina. Vos iškamantinėjau dabar.

— Stanislovai! — vis šaukė balsas iš varpinės, — tegu pasilieka!

— Ne, Antanas negali su tokiu būti. Rytoj mes jį patvarkysime.

Abu sėdėjusieji nežinojo, ką daryti. Antanas jau kėlėsi, norėjo kažką sakyti, bet čia varpinėje sukliko moteris, varpininkas pasisuko, ir jam iš rankų iškrito žibintas.

— A, paukšteliai, pagavome! — girdėjosi balsai.

— Vokiečiai! — pašoko Antanas. — Baigta!

Triukšmas augo ir kiekvieną sekundę galėjo prasiverti varpininko uždarytas paveikslas. Antanas priėjo prie spintos.

— Ne! Tu pasilik... Aš einu. Tegu mane, — kalbėjo pašokęs Aleksis.

— Ne, jie atras ir mane.

— Antanai!

— Tu turi šeimą... Aš vienas. Jei tu išliksi, aplankyk mano namus... Dirbk ir už mane. — Antanui springo žodžiai. Per dėžę užlipo ant spintos ir dar atsigręžė, — Aš tau atleidžiu, viską atleidžiu. Iki rytojaus čia niekas neužeis. O paskui...

— Dieve tu mano, — vebleno Aleksis.

— Nėra laiko verkti. Nesigraudenk, — ir jis pravėrė paveikslą ir pasirodė ant mūro.

— Ko jieškote? — paklausė jis ramiu balsu.

— O, pačiu laiku... Tai tu! Papuolei vieną kartą! — trys žandarai šoko prie jo.

— Aš nesu nei tu, nei kas kitas! Apsirinkate. — atsakė tuo pačiu ramiu balsu Antanas.

— Žemyn, tu šunsnuki!

— Ramiau, aš ir taip moku nulipti. Ko keiktis? — jis nulipo žemyn ir visus peržvelgė. Kaukuolės spindėjo jų kaktose. Atkišti pistoletai taip pat nieko gero nesakė. Nuošalyje stovėjo išbalęs varpininkas. Už jo kūkčiojo žmona. Čia Antanas pastebėjo per varpinės angą išmestą virvę ir stipriai pritvirtintą jos galą.

— Atsiprašau, ponai. Aš esu varpininko giminaitis, ir mes atėjome paskambinti varpais. Stanislovai, ko stovi, pasupk varpą, duok ir man pamėginti. Na greičiau.

Antano laisvas elgesys sumaišė ir žandarus.

— Kam tie pistoletai! Čia bažnyčia!

— Nemanyk, mes mokame prideranciai elgtis, — atsakė vyresnysis, liepė paslėpti pistoletus ir vesti pas karininką.

Stanislovas pradėjo supti virves. Bokšte sucypė vielos, ir varpas nejaukiai paklydusiu ritmu suskambėjo.

— Girdite, puikiai skamba, — kalbėjo Antanas, — duok ir man pasupti... — jis priėjo prie Stanislovo.

— Nė iš vietos!. Suimti ir vesti! — sušuko supykęs vyresnysis.

Antanas pasitraukė į angos kampą, laikydamas rankas užpakalyje, apčiuopė virvę ir, kai žandarai siekė jį vestis, staiga griuvo aukštielninkas iš bokšto.

— A Jėzau! — sušuko moteris. Varpininkas krūptelėjo, varpas suklydęs klaikiai suskambėjo. Žandarai pribėgo prie angos.

— Laikykite! Bėga! Laikykite! — šaukė jie ir išdūmė iš bokšto. Pasigirdo klegesys, keiksmai, šūviai.

Visi bėgo tolyn ir visas triukšmas pamažu tilo. Varpininkas skambino, žiūrėjo pro angą, ir lyg dabar tepamatė, kad jau išaušo. Saulė nedrąsiai kėlės iš miškų, jos spinduliai palietė bokštą ir įėjo į Aleksc kambarį. Jis stovėjo prisišliejęs prie sienos ir visas drebėjo. Saulė skleidėsi sienom, senom statulom. Jis pakėlė akis. Priešais jį švietė auksinis rytas.

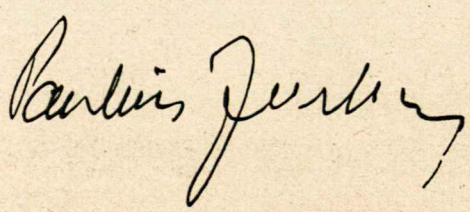

ANTANAS SABALIAUSKAS

PAKLYDIMAS

Žiedais patvino sodo vyšnios,
Jų šakos man iš tolo moja.
Ir aš einu — žiedai kur žydi, —
Tarytum burės tolumoje...

Ir džiaugiasi širdis krūtinėj,
Ir veržiasi tenai, kur gėlės,
Ir skrenda, kur dangaus mėlynėj
Pakibęs skamba vyturėlis.

Ak, džiaukis, nerami širdie,
Juk laimės žemėje taip maža!
— Bet akys su skausmu palydi
Staiga išnykstantį miražą:

Tai tik juoda naktis plevena,
O ne gražus dangus mėlynas —
Vainikų kaspinai tai šlama,
Ir šitas sodas — kapinynas...

MES SU PAVASARIU

Ak, pakilki, pavasari jaunas,
Ir nužerk laisvės ryto miglas!
Te žiedai tavo prieglobsty kraunas,
Ir alyvos ištiesia šakas!

Kad, sukėlęs pasaulį į žygį,
Niekada nenulenktum galvos,
Ir per erdvę mėlyną, beribę
Neštum švyturį mūs Lietuvos!

Kad, sutirpdęs įšalusį ledą,
Kaip valdovas ateitumei tu!
Kai upeliai laisvi tau čiurlens serenadą,
Mes pakilsim keliauti kartu!

ATEITININKŲ PRINCIPAI BEI PAREIGOS

JUDĖJIMO PRASMĖ

Ateitininkų judėjimas ir savo kilme ir savo uždaviniais yra lietuvių tautai antrasis, būtent, dvasinis atgimimas, kuris iš vienos pusės remiasi tautiniu jos atgimimu, o iš kitos pusės suteikia pastarajam aukštesnės neprarandamos reikšmės.

Pareiga: 1. todėl ateitininkas turi būti pasiryžęs, tarnaudamas sykiu Dievui ir tėvynei, padėti visas pastangas vyriausiajam savo principui realizuoti: Visa atnaujinti Kristuje.

ORGANIZACIJOS POBŪDIS

Ateitininkų organizacija yra lietuvių mokslą einančiojo katalikiškojo jaunimo federacija, besinaudojanti moraline bei materialine pagalba savo sendraugių, kurie, atitinkamai susiorganizavę, realizuoja savo gyvenime ir veikime ateitininkų ideologiją.

Pareigos: 2. Ateitininkas privalo vengti tiek savo programoje, tiek ir savo taktikoje viso to, kas neleistų sueiti į jų federaciją visam lietuvių mokslą einančiam katalikiškam jaunimui.

3. Priklausymas prie Ateities judėjimo privalo būti at-ko suprantamas kaipo sąmoningas nenuilstamas ruošimasis tapti karštu lietuviu patriotu, aiškiai susipratusiu kataliku, tikru inteligentu, šviesuoliu, aktyviu veikėju visuomenininku ir gerai pasiruošusiu savo profesijai specialistu.

SUTRAUKTOJI AT-KŲ PRINCIPŲ BEI PAREIGŲ REDAKCIJA

1. At-kas uoliai tarnauja Dievui ir tėvynei, vadovaudamasis vyriausiu savo tikslu: visa atnaujinti Kristuje.

2. At-kas yra aiškai susipratęs lietuvis patriotas, kuriamai nusistatęs tautinės kultūros srityje.

3. At-kas stengiasi būti pavyzdingas katalikas, griežtai prisilaikąs krikščioniškos etikos principų ir Kat. Baž. mokslo.

4. At-kas kovoja su pasaulio dechristianizacija ir stengiasi apaštalauti visų pirma savo gyvenimo bei veikimo suderinimu su krikšč. idealais.

5. At-kas visomis priemonėmis uoliai auklėjasi bei lavinasi, kad galėtų tapti ne tik bendrai išauklėtu bei išlavintu žmogumi, bet ir geru savo profesijos specialistu.

6. At-kas stengiasi įsigyti savarankiško veiklumo, pagristo kūno paslankumu tarnauti aukštesniems gyvenimo tikslams, drąsia iniciatyva, plačiu kūrybiniu užsimojimu, drausmingumu bei organizaciniu sugebėjimu.

7. At-kas ruošiasi tapti tikru inteligentu, kuris galėtų vaidinti vadovaujamąją rolę Liet. valstybėje ir lietuvių tautoje.

8. At-kas aukštai vertina krikšč. inteligentiškosios šeimos idealą ir, turėdamas šeimyninį pašaukimą, ruošiasi šitą idealą realizuoti savo būsimame šeimyniniame gyvenime.

9. At-kas, jau kaipo katalikas, yra visuomenininkas, kuris vadovaujasi krikšč. solidarumo principais ir aukštai vertina laisvę bei tvarką.

10. At-kas yra tikrai draugiškas atžv. į visus kitus at-kus, pilnas pagarbos atžv. į vyresniuosius ir atsidėjęs visuom. ir valstybės reikalams pilietis.

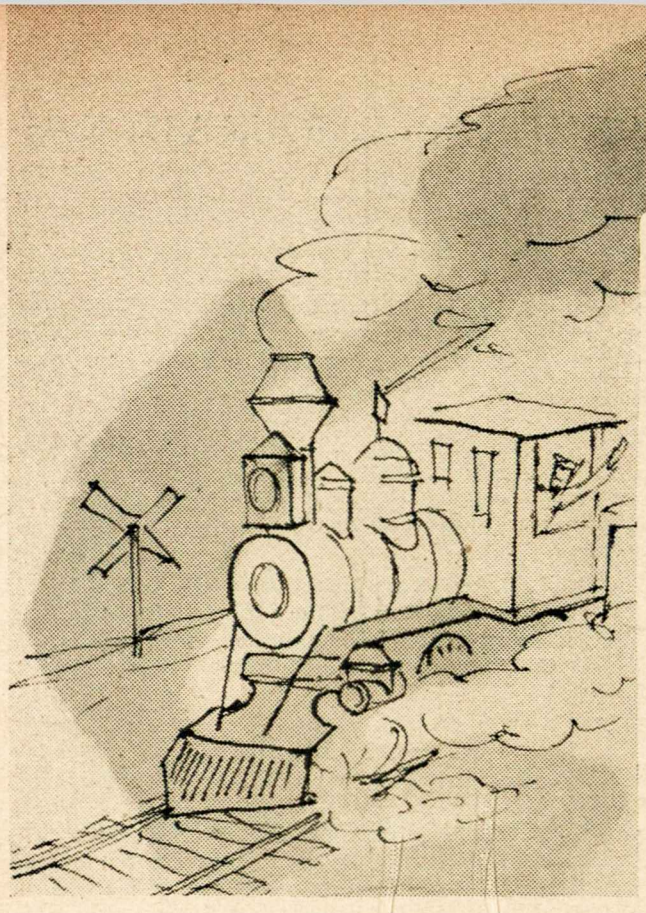

DIDELIU LAIMĖJIMU MAŽAISTORIJA

„Jaunieji draugai, jei aš ilgai negyvensiu, jūs išvysite tą dieną, kada visi pašto vežimai riedės bėgiais, ir geležinkelis bus garbės kelias tiek karaliams, tiek jo pavaldiniams. Ateis laikas, kada kelionė traukiniu bus pigesnė, negu kelionė pėsčia.“ Šitie žodžiai buvo ištarti pereitojo šimtmečio dvidešimtaisiais metais, kada dar jokia geležinkelio linija nerišo dviejų vietovių. Tik keliose anglų anglių kasyklose stenėdami vilko garu varomi „tram × waggon“ vieną kitą anglių vagonėlį. Bet tai buvo tokia nepatogi ir nepatikima transporto priemonė, kad vis kartas nuo karto arkliai turėjo išvaduoti iš bėdos.

BERAŠTIS INŽINIERIUS

Žmogus, kuris ištarė tuos žodžius, buvo Jurgis Stephensonas, gimęs 1781. 6. 6. neturtingoje kasyklų darbininko šeimoje. Pereitais metais rugpjūčio 12 d. suėjo lygiai 100 metų nuo jo mirties.

Vaikas augo sunkiose sąlygose. Mokykla jam buvo neprieinama. Kai tik pajėgė pats apsimauti kelnaites, pradėjo dirbti kasyklose. Batų taisymu po darbo užsidirbo pinigų ir, būdamas 19 metų, galėjo pasididžiuoti sugebąs pasirašyti pavardę.

Jaunuolis labai įdomavosi mašinomis ir iš tikro jam kartą pasisekė paleisti į darbą mašiną, kuri buvo visas prityrusių inžinierių pastangas pavertusi niekais. Tai nulėmė jo tolimesnį gyvenimą. Stephensonas greit tampa pirmuoju inžinierium. Naujam darbe jam tuoj tenka susidurti su problema, kuri visiems kasyklų inžinieriams nedavė ramybės — kasyklų transporto pagerinimu. Pirmoji jo „važiuojanti mašina“ buvo tikrai primityvi. Ji traukė 30 to anglių 6 km. į valandą greičiu. Ji nei pagreitino susisiekimo, nei pasirodė ekonomiškesnė už arklius. Stephensonas suprato, kad norint padidinti mašinos pajėgumą, reikia pagaminti daugiau garo. Tam reikalinga pastiprinti degimą, kuriam vėl reikalingas didesnis deguonies kiekis. Kad tai pasiekus, jis nuvedė sunaudotą garą į kaminą. Kamine dideliu greičiu garas pagamina negatyvų spaudimą, kuris traukia orą pro degimo angą į vidų ir įpučia ugnį net tuo metu, kai mašina stovi.

Žingsnis po žingsnio tobulėjo Stephensono garvežys. Kad galėtų visai nekliudomai vystyti savo išradimą, su kitais jis įsteigia pirmąjį garvežių fabriką, kuris garvežio istorijoje suvaidino didelį vaidmenį. Iš jo išėjo pirmasis garvežys — „Locomation“, kuris 1825 metais anglių pervežimui į uostą pastatytoje linijoje pajudino dvylika vagonų su anglimis ir miltais ir dvidešimt vieną vagoną su 450 keleivių.

Po to Anglijos parlamentas davė leidimą pastatyti pirmąją geležinkelio liniją Manchesteris — Liverpoolis, pavesdamas statybos vadovybę Stephensonui. Bet norint išspręsti, koks garvežys labiausiai tinka, skelbiamos lenktynės. Nustatomos sąlygos, kad garvežys turi pavežti dvidešimt tonų 16 km. į valandą greičiu. Taigi, reikėjo pastatyti pirmąją rekordinę mašiną. Stephensonas stvėrėsi darbo. Kad padidinus pajėgumą, reikėjo padidinti vandens šildymo plotą. Jo reikalų vedėjas pakišo jam mintį, kad vietoj didelio, vientiso kaitintojo vamzdžio, reikia išvedžioti daug plonų vamzdelių, kurie duos žymiai didesnį kaitinimo plotą. Šita daugelio vamzdžių. kaitinimo sistema praktiškai paliko nepakeista iki šiai dienai. Naujojo garvežio rezultatais nustebintas, Stephensonas duoda jam „Rocket“ vardą.

PIRMYN GELEŽINIU KELIU

Lenktynių dieną startan pasirodo tik „Rocket“. Kitų firmų garvežiai dar nepabaigti. Nenorėdamas apvilti žiūrovų, važiuoja vienas Stephensonas su 30 keleivių, pasiekdamas, žiūrovų ir keleivių nepaprastam nustebimui, 40 km. į valandą. Po kelių dienų pasirodė ir jo konkurentai, bet jų garvežiai, pavažiavę vos kelis kilometrus, sugedo. Tuo tarpu „Rocket“ išvystė 56 km. į valandą. Su šituo laimėjimu buvo išspręstas garvežio likimas, kuris žingsnis po žingsnio tobulėdamas, pasidarė susisiekimo viešpats.

Bet dar ilgai žmonės priešinosi šiam technikos laimėjimui. Iš visų pusių pasigirdo balsai, kurie reiškė didžiausią nepasitikėjimą judančiai garo mašinai. Nebuvo norima tikėti, kad garvežys gali važiuoti per vėją ir lietų. Lietus esą užgesins ugnį, o vėjas taip ją įpūs, kad garo spaudimas katile susprogdins mašiną. Vokietijoje medikų kolegija perspėjo gyventojus, kad greitas judėjimas iššauks keleivyje smegenų ligą — delirium furiosum. Jei vis tik koks nors žmogus norės šiam baisiam pavojui save išstatyti, tai valstybė turi bent žiūrovus apsaugoti. Jiems, pažvelgus į greit važiuojantį traukinį, gresia ta pati liga. Todėl reikalinga geležinkelio liniją iš abiejų pusių aptverti aukšta tvora.

Bet neįstengė lietus užgesinti ugnies, vėjas neišsprogdino garvežio, ir keleiviai nesusirgo smegenų liga. Tuo tarpu visame pasaulyje išaugo tankus geležinkelių tinklas, suartindamas žmones, pakeldamas jų materialinę gerovę, prisidėdamas prie kultūros išplatinimo. Joks kultūringas gyvenimas be jo dabar neįmanomas.

O. V.

BĖRIS IR ŽVĖRYS

LIETUVIŲ PASAKA

Turėjo ūkininkas gerą arklį. Bet vieną kartą tas arklys paseno ir nebestengė ūkininkui dirbti. Tada žmogus ką su juo veiks? Nukaldino jam plieno pasagas, kad nuo vilkų galėtų apsiginti, nuvedė į girią, paleido ir tarė:

— Dabar, bėri, likis sveikas ir vienas maitinkis. O man gerai tarnavai, tai nepaleidžiu tavęs plikom kojom.

Numovė arkliui nuo galvos brizgilą, patapnojo su ranka per sprandą ir parėjo namo.

Bėris pastovėjo valandėlę, palydėjo žmogų akimis, paskui ėmė dairytis į girią. Pasidairęs, pasižiūrėjęs eina. Eina, eina ir sutinka lokį. Lokys, pamatęs arklį, sako:

— Sveikas drūtas, bėri! Gerai, kad sutikau: pasišnekėsiva. Esu girdėjęs, kad tu labai stiprus. Sako, kad ir prikrautą vežimą paveži, ir sunkią žagrę patrauki. Ar tai teisybė?

— Teisybė, — sako arklys.

— Tai tu iš tikro stiprus, — sako lokys. — Bet paklausyk, ką aš galiu. Štai paimsiu akmenį, suspausiu, tai į trupinius subirs.

— Tai niekis, — sako arklys. — Kad aš pabrauksiu su savo pirštais per akmenį, tai ugnys išeis.

Ir brūkštelėjo su pasaga per akmenį. Kibirkštys pasipylė. Lokys išsigando, dryktelėjo ir nukubuldavo greičiau tolyn. Gerą galą bėgęs, sutinka vilką.

— Sveikas drūtas! — sako jis vilkui.

— Drūtas, drūtas! — atsiliepė vilkas.

— Taip, — sako lokys, — tu drūtas ir aš drūtas, bet ten, už kalniuko, yra už mudu abudu drūtesnis. Kai jis su savo pirštais pabraukia per akmenį, tai ugnys eina.

Vilkas pats panorėjo pamatyti to drūtojo ir paklausė lokio:

— Kur jis?

Lokys atsargiai pasivedė vilką arčiau prie kalniuko ir paėmęs pakėlė jį aukštyn, kad geriau matytų. Bet nutvėręs taip suspaudė vilkui šonus, jog tas tik išsišiepė ir pritroško.

— Ar jau matai? — klausia lokys.

Vilkas tyli.

— Ar matai? — dar sykį klausia.

Vilkas tyli.

Tada žiūri, kad tas jau visai nebegyvas.

— Štai kaip! — tarė sau lokys. — Vilkas tiktai pamatęs arklį numirė, o kas būtų, jei tektų su juo susiimti!...

Dar labiau išsigandęs lokys dūmė ir išdūmė visai iš arklio žemės.

O arklys sveikas gyvas ramiai sau ganės po visą girią ir ilgai dar gyveno.

A. Giedrius.

MILDA MEMĖNAITĖ

LAKŠTUTĖ

Lakštute mano miela,
Čiulbėki man kas ryt!
Prie mano lango krūmų
Čiulbėk ilgai, paukštyt!

Tu man priminsi brangią
Šalelę Lietuvos
Jos mėlyną padangę
Ir jūrą Baltijos.

Todėl čiulbėk, lakštute,
Alyvoj ant šakų,
Svečioj šaly man būti
Labai sunku, sunku.

II klasė

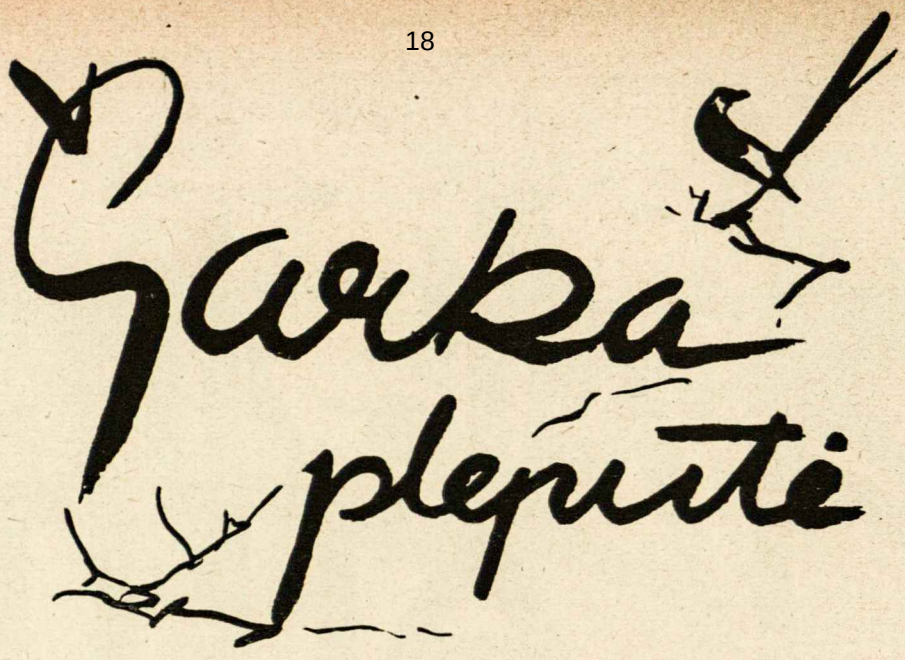

Nuostabus paukštelis ta šarka. Pati nedidelė, kaip jaunas varniukas, o uodega — kaip šluota.

Gyva ji, vietoj nenustovi. Atlėks, nutūps ant tvoros — galvelę į vieną pusę, į kitą, pamatė ką-nepamatė ir vėl lekia. Jos visur pilna — miške ir lauke, kaime ir mieste.

Linksma ji, savimi patenkinta, soti.

— Kur jums ir lenda! — bara ji žvirblius. — Lesate ir lesate. Ot, aš — labai mažai. Paukštis ne iš lesalo gyvas!

— Nu, nu! — kraipo galvą šie. — Tu grynu oru, turbūt, gyveni. Ką gi, palaimintas paukštelis!

Šarka vepteli uodegą, pakelia sparnus ir krypuodama lekia tolyn.

— Naujienų rinkti skuba. Kas bus, nebus — ji viską žino! — palydi ją žvirblių juokas.

Nulekia pas varnėnus, susimetusius pamiškėje.

— Girdėjot, girdėjot! — šaukia ji iš tolo.

— Ką? — švilpia šie.

— Ot naujiena!

— Na, na! — nesitveria šie įdomumu.

— Varnos susipešė! Tos begėdės...

— Varnos! Na, ir kas?

— Kas? Taigi, kad varnos! Kri, kri! Viena rado kaulagalį, o kita kapt iš po nosies ir bėgt. Susipešė, viena antrai plunksnas išpurtė geriau nei vanagas. Ir žinot, ne galas!

— O kas?

— Atbėgo kranklys, tas juodžius geltanosis! Tik kvakt vienai į galvą, kvakt kitai ir abi patiesė. Manė, jei tos raganos pešasi, tai turbūt dėl gero grobio. O gi žiūri, tik kaulagalis sutriušęs, nugraužtas!

— Ką tu čia niekus paistai! — švilptelėjo vienas varnėnas. — Ims jis ir nuknepins varnas.

— Nuknepins... Sakau, kad nuknepins. Nenorit tikėt, nereikia. Kitąsyk aš jums nieko. Viską žinau, viską, bet jum — baigta.

Ir nudūmė supykus.

— Neiškęs! — švilpė iš karto keli varnėnai. — Atlėks vėl.

Šarka pasuko į sodą, kur gilioj žolėj slėpėsi ir šliaužiojo sraigės. Bet lėkdama pro namus, pamatė susimetusius karvelius. Šie tysojo saulėje, snaudė ir sapnus aiškinosi.

— Ką jūs čia! — prisistatė šarka. — Ot, aš jum tai išaiškinsiu! Norit?

— Na, na! — atsiliepė senyvas burklius. — Klausyk, meldžiamoji! Man buvo taip: rodos, skrendu su savo mėlingurkle auksiniais laukais. Taip lengvai tik jauniklis telekiojau!...

— Laimė ant galvos, laimė! — nutraukė šarka. — Auksiniai laukai, lengvas skridimas, tai...

— Palauk, palauk, šarkele! Dar nebaigiau. Ot, lekiu ir vis noriu lėkti. Pralekiu šimtą mylių, pralekiu antrą. Žiūriu, gi manosios nėr šalia. Grįžtu, rūpestis karpo sparnus. Akimis ieškau jos žemėje. Žiū, vanagas ją pasigavęs.

— Vanagas! Kad jį kur medžiotojai nudėtų! — susierzino viešnia. — Vanagas — blogas ženklas. Nelaimė po kojų! Ką gi, ką gi! ... — ir nebetverdama ilgiau, ji pakėlė sparnus.

— Šarkele, šarkele! — bandė sulaikyti jaunas patinėlis. — Dar man neišaiškinai...

— Neturiu laiko! Tiek darbo, žinotum! Nespėju nei palesti! — ir purpt purpt nuskėryčiojo nuo stogo.

Tuo metu ėmė miške gegutė kukuoti — graudžiai, verksmingai. Šarkai pasirodė, kad kokia nelaimė atsitiko. Ji nupleveno ten, visa uždusus.

Gegutė, pamačius ją, pratrūko juoktis.

— Ar iš manęs, meldžiamoji! — pyktelėjo šarka.

— Iš tavęs? Che, che, che! Ne, ne!

— Tai ko čia dabar?

— Žinai, voverė nusilaužė dantį.

— Dantį? Voverė? — kraipė galvą šarka. — Tai naujiena, tai naujiena!

— Rado seną riešutą. Tuoj į burną ir kąsti. Išalkus buvo, neapsižiūrėjo. O buvo ne riešutas.

— Ne riešutas? Negali būt!

— Ne riešutas, o parudęs akmenukas. Ir, žinai, tik brakšt, ir nebėra dančio.

— Negal būt! Negal būt!

— Tikrai nebėr! Žiūrėk, kaip dūksta ji iš skausmo. Bėgs, tur būt, pas pelėdą patarimo.

— Pas pelėdą? Ne, ne! Aš jai geriausiai patarsiu! — ir ji nulėkė ieškoti voverės.

DAIVA RUTKŪNAITĖ

SAPNAS

Miegu ir sapnuoju,
Kad ties Nemunu plačiuoju
Stovi pulkas mergužėlių
Ir brolelių dobilėlių.

Jie eis gint brangios tėvynės,
Ir nesigailės gyvybės;
Jie taip myli savo kraštą,
Kad pakels sunkiausią naštą.

II klasė

VENKIME GRUBIŲ SVETIMYBIŲ

L. DAMBRIŪNAS

1. Tas visai nepareina į klausimą

Gyvendami tarp sventimųjų, ne tik daug svetimų žodžių primaišėme į savo kalbą, bet ir iš savų žodžių pradedame sudarinėti posakius pagal svetimą kurpalių, t. y. pagal svetimus posakius. Pvz. galima išgirsti pasakant: tas visai nepareina į klausimą. Tas posakis nepareina į klausimą lietuviui visai nesuprantamas. Ką jis reiškia, žinos tik tas, kas supranta, ką reiškia vokiškai: das kommt nicht in Frage. Mūsų posakis yra vokiškojo sakinio vertimas. Bet ne visuomet galima pažodžiui versti iš svetimos kalbos. Verčiant reikia žiūrėti, kad svetima mintis būtų tiksliai pasakyta, bet ne tik lietuviškais žodžiais, bet ir lietuviškais sakiniais. Taigi vietoj nepareina į klausimą reikia sakyti: apie tai visai nekalbama, dėl to negali būti jokios kalbos ar panšiai.

2. Taip neina padaryti

Mūsų žmones, gyvenusius Rytprūsių pasieny, dažnai galima girdėti vartojant žodį neina ten, kur jis visai netinka, pvz. taip neina padaryt, man neina duris uždaryt, su tuo pieštuku neina rašyt ir p. Tai irgi vokietybė. Visur čia lietuviškai kalbant reikia vartoti žodį negalima vietoj neina: su tuo pieštuku negalima rašyt ir pan. Vokiški posakiai das geht nicht arba geht schon labai dažnai vartojami, bet mes negalime jų visuomet pažodžiui versti. Lietuviškai pagal aplinkybes galima įvairiai pasakyti: taip negalima /daryti/, tai man nevyksta ir pan.

Vargšas gyvulėlis buvo palipęs į seną ąžuolą, kur drevėje sėdėjo išmintingoji pelėda.

— Voverėle, vargšele, kas tau?

Ši negalėjo žodžio pratart. Tik mostelėjo kojele, uodega veptelėjo.

— Be dančio likau! Lipu patarimo klausti.

— Ką ta pelėda išmano! Iš knygų niekas neišmoko gyvent. Ot, aš tau patarsiu.

Voverė sustojo.

— Surask dantižolių ir kramtyk! Pamatysi — ataugs!

— Kad nežinau, kaip jos atrodo!

— Kaip atrodo? Na, tokios žaliais lapeliais.

— Visos žolės žaliais lapeliais. Parodyk man, meldžiamoji!

— Neturiu laiko! Tiek darbo šiandien. Gal kitą kartą! — ir ji nuniro tarp šakų.

Voverė pagalvojo, pagalvojo ir, nusispjovus, ėmė lipti pas pelėdą.

Šarka pro šakas žiūrėjo, ir jai užvirė pyktis.

— Ta akiplėša pelėda! Aš jai parodysiu! — ji purptelėjo ir nulėkė pas gegutę.

— Žinai!

— Na, kas?

— Pelėda iš proto išsikraustė. Sėdėjo, sėdėjo, galvojo, galvojo ir žinai...

— Negera kas su ja?

— Pagalvok tik, ji dedasi už visus išmintingesnė. Ir voverė ta šaplė, nepaklausė manęs, o pas ją nuėjo.

— Gal ir geriau, che, che! — nusijuokė gegutė.

— Kas geriau? kas?

— O gi sėdėt nei kliedėt.

— Ką tu pasakei? — supyko šarka.

— Aš pasakiau: gal ir geriau galvot nei plepėt.

— Tu tokia! Krykštelė tu, svetimų lizdų teršėja... Tu, tu!

Išsirėkė, išsikrykštė ir nudūmė į miško gilumą.

Surado didelį ąžuolą, nusėdo ant šakos ir, kaip pelėda, sėdėjo ir galvojo. Sėdėjo, sėdėjo, galvojo, galvojo, bet niekas iš to neišėjo. Greičiau pelėda pradės lekiot, nei šarka vietoj nusėdėt.

JUOZAS YLUVIS.

IŠ UŽRAŠŲ KNYGELĖS

RYTOJ GRĮŽTAME Į LIETUVĄ!

„Viltis — kvailių paguoda“, — kažkada kažkas išsireiškė. O tačiau, sakykite, argi, tai tiesa?

Kai pereini skurdžias tremties gimnazijos klases, nuostabu pasidaro: jose beveik nėra mokinių. Jose randami jau emigrantai, kurie ryt-poryt sės į laivą ir plauks skinti sau kelio į laimę. Ten, mat, nereikėsią atestato ir niekas nepaklausiąs, tris ar šešias klases baigei, dvejis ar trejis metus toje pačioje sėdėjai. Pasidaromos išvados: Australijai nereikia mokytų žmonių, ten ir piemuo gali laimę atrasti. Taip ir prasideda „mokslas atbula galva“. Visos linksniuotės ir formulės remiasi dėsniu: „rytoj emigruosiu!“ Lygiai panašūs reiškiniai ir organizaciniame darbe: kam bepradėti, jei nežinai, ar baigsi? Tas pat ir stovyklose. Netikras rytojus mus jau pradeda palaužti. Kas daryti?

Ar esate matę karius fronte? Atėję į naujus apkasus, jie tenai taip įsirengia, lyg visą amžių ten liktų gyventi; su didžiausiu kruopštumu net vinis rakandams pasikabinti sukalinėja į stulpus. Ir staiga: „marš!“ Nė pusvalandžiui nepraėjus, gaunamas įsakymas persikelti. Ir ką jie daro? — Ogi naujoje vietoje lygiai tą patį. Tam jie kariai. Jie prie to priprato. Tai padeda pamiršti vargus, kančias bei nepriteklius. Tai sudaro jų gyvenimo dalį.

Mes taip pat kariai. Kovojame už naują rytojų, kurio niekas nežino. Gal už pusvalandžio pašauks į komisiją, o gal dar ir kitų metų čia pat sulauksime. Tačiau mūsų pareiga dirbti ten, kur šiuo momentu esame pastatyti. Kai emigruosim — emigruosim, bet kol neemigruojame — likim mokslo apkasuose kovoti taip, lyg rytoj grįžtume į Lietuvą!

O tas rytojus su kiekviena diena artėja, tačiau stato ir būtiną sąlygą: mokėti jo sulaukti.

Ant. Saulius.

LIETUVOS NACIONALINĖ MOKYKLOS BIBLIOTEKA

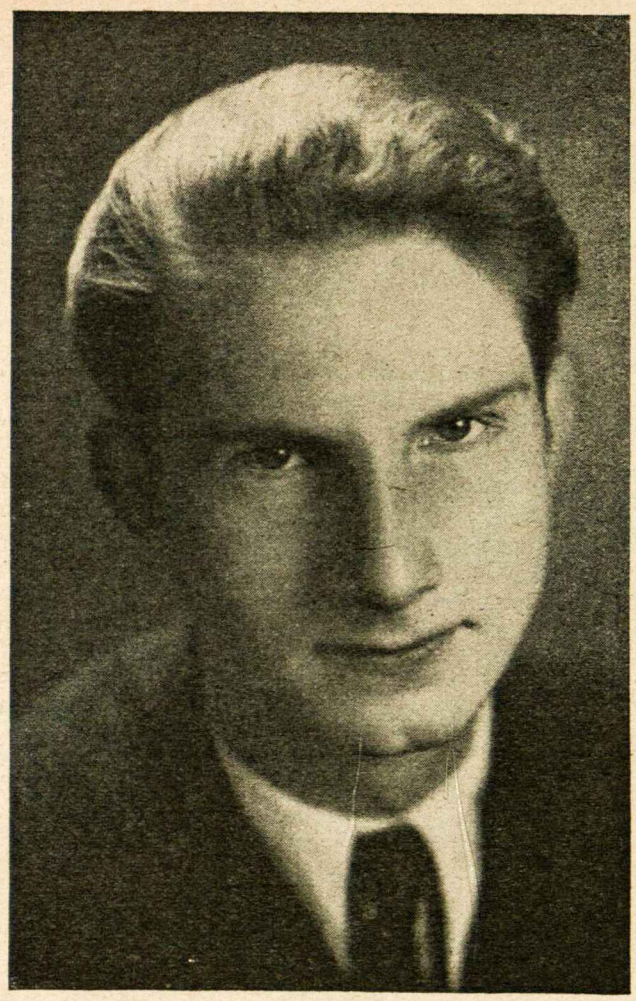

Vytautas Žvirzdys — „Ateities“ redaktorius, MAS Centro primininkas, Tübingeno universiteto studentas. Nuo pat pirmos gimnazijos klasės buvo uolus ateitininkas, tremtyje 1945 m. pradėjo organizuoti moksleivius at-kus, sudarė Sąjungos Centrą ir jam visą laiką pirmininkavo. Surengė keletą moksleivių stovyklų, ideologinių kursų, įvairiomis progomis rašė ir kalbėjo ugningu žodžiu į jaunųjų širdis. Savo pastangomis ir rūpesčiu atgaivino „Ateitį“ ir ją sėkmingai iki šio numerio redagavo. Birželio pabaigoje išvyksta į JAV.

*

Taip pat vasario 2 d. išvyko į JAV ir įsikūrė New Yorke MAS C. vald. narys, sėkmingai dirbęs 2 metus moksleivių at-kų labui Zigmas Kungys, „Ateities“ administratorius. Jis daug dėjo pastangų, kad „Ateitis“ galėtų eiti perijodiškai.

*

Į Australiją išvyko „Ateities“ mašininkė Pankevičienė, perrašinėjusi visą laikraščio medžiagą nuo pat pirmojo nr.

Linkime mūsų brangiem bendradarbiam gražiai įsikurti ir toliau su tuo pačiu uolumu dirbti ateitininkijos labui ir neužmiršti „Ateities“.

IVYKIAI, DARBAI, ŽMONĖS...

Mūsų rašytojai

Mūsų rašytojai jau pradeda išsiskirstyti po įvairius kraštus. Šį pavasarį į J. A. Valstybes išvažiavo Bernardas Brazdžionis, Kazys Bradūnas. Amerikon jau seniau yra emigravę: J. Aistis, St. Būdavas, St. Zobarskas ir A. Vaičiulaitis. Į Australiją išplaukė Pulgis Andriušis.

Kotryna Grigaitytė - Graudušienė, uoli „Ateities“ bendradarbė (bendradarbiauja nuo 1927m.), rašytoja ir poetė birželio ld. su savo šeima taip pat išplaukė į J. A. Valstybes.

Mūsų dailininkai

Dailininkai taip pat jau pakėlę sparnus. Amerikoje jau įsikūrė P. Kiaulėnas, Ig. Šlapelis, Puzinas, K. Varnelis, Vl. Vijeikis. Kanadon išvažiavo T. Valius, Tamošaitis, Tamošaitienė. Australijon - J. Firinauskas ir Gr. Firinauskienė. Argentinon išvyksta V. Ratas.

Naujas skulptorius

Šiais metais Romoje baigė Meno Akademijoje skulptūrą Petras Vaškys. Šis jaunas vyras, parodęs savo darbuose talentą ir skonį, tremtyje atsirado kartu su kitais 1944 metų rudenį. 1945 m. pavasarį jam pavyko išvažiuoti į Italiją, kur nežiūrėdamas į sunkias sąlygas, atsidėjo savo studijoms ir jas sėkmingai baigė.

Parodos

Šį pavasarį Freiburge i. Br. Lietuvių Dailės Institutas turėjo savo darbų parodą, kuri praėjo su dideliu pasisekimu. Amsterdame įvyko bendra DP dailininkų paroda, kurioje dalyvavo ir lietuviai ir spaudoje susilaukė gražaus įvertinimo. Dabar ši DP paroda perkelta į Hagą. Manoma, kad vėliau ji keliaus į Londoną ir į Paryžių. Šį pavasarį New Yorke bus atidaryta Lietuvių dailės paroda. Ji buvo parengta dar pernai ir dalis jos išstatyta Hanau. Dabar vargais negalais pasisekė ją pervežti į Ameriką, kur ji bus kilnojama į visus didžiuosius miestus. Tai yra pirma tokia didelė lietuvių paroda J. A. Valstybėse. Paroda apims visą dabartinį mūsų meną: tapybą, grafiką, skulptūrą ir pritaikomąjį meną.

Sukaktuvininkai ir sukaktuvės

50 metų. Š. m. kovo 26 d. sueja 50 metų mūsų profesoriui kalbininkui Pranui Skardžiui. Jo darbai: „Daukšos akcentologija“, „Lietuviškos priesagos“, „Žodžių daryba“ (pats didžiausias veikalas, kurio nauja laida dabar rengiama vokiškai). Jis taip pat redagavo ir „Archivum Philologicum“.

100 metų. Š. m. gegužės mėn. 6 d. sueja 100 metų, kaip Lembuose, Kvėdarnos val. gimė žymus mūsų kalbininkas kun. Kazimieras Jaunius. Jo lietuvių kalbos gramatiką spaudai paruošė K. Būga, išleido 1916 m. Petrapilio Mokslų Akademija. Kun. K. Jaunius mirė 1908. II. 25.

150 metų. Prieš 150 metų (1799. X. 26) Kanapėnuose, Viduklės parap. gimė Simanas Tadas Stanevičius, rašytojas ir poetas, Vilniaus universiteto auklėtinis, žinomų „Arklio ir lokio“ ir „Žemaičių šlovės“ odžių autorius.

200 metų. Š. m. balandžio 6 d. sueja 200 metų kaip Valterkiemyje mirė Pilipas Ruigis (Ruhig). (Gimė 1675. III. 31). Savo laiku buvo laikomas geriausiu lietuvių kalbos žinovu, išleidęs studiją apie lietuvių kalbą — „Betrachtung der litauischen Sprache“ (1745), lietuviškąvokišką žodyną (1747), išvertęs ir parašęs daug kitų religinio turinio raštų ir giesmių.

DŽAZO MUZIKA BAŽNYČIOJE

Los Angeles (Amerikoje) vienos parapijos klebonas savo pamokslą pailiustravo garsine filma. Rodant Kanos vestuves, girdėjosi naujausia džazo muzika.

Mes svetimoje žemėje

DRAUGAI UŽJŪRIUOSE

MUMS RAŠO...

iš **Anglijos Č. Navickas:** „Perskaičius taip artimus širdžiai straipsnius ir mintis / „Ateity“. Red. / prisimeni netolimą praeitį: mokyklos suolą, kuris nepertraukiamai buvo surištas su ateitininkišku veikimu, ir nors trumpai valandėlei, nors mintyse, vėl tampi ateitininku-mokiniu. Tos trumpos akimirkos kaip tik sustiprina dvasiškai, priduoda jėgų pakelti ne taip lengvą tremtinio juodadarbio dalią, padeda apsispręsti klaidžiose gyvenimo kryžkelėse. Todėl prašau ir toliau neužmiršti mūsų; prisiųskite ir daugiau at-kų spaudos, kuri vienintėlė dar gali palaikyti tarp mūsų išsibarsčiusių po visas pakampes tą kilnią Idėjos Dvasią ir padės išlikti tikrais jaunuoliais ateitininkais, kol Aukščiausiasis leis vėl išvysti brangiosios tėviškės padangę.“

Sesė **Sofija:** „Mielai norėčiau dirbti su Jumis ir tęsti kovą dėl spaudos, nes žinau, ką reiškia spausdintas žodis gimtąja kalba. Tą patyriau pati tremtyje. 3 metus neteko nė vieno lietuvio sutikti“.

„Mielai sutinku prisidėti prie spaudos palaikymo ir bendradarbiavimo. Negaila man tų sunkiai uždirbtų kelių šilingų paaukoti į mėnesį, nes žinau kokis spaudos vaidmuo, o taip pat ir katalikiško žodžio į jaunimą.“

Iš **Belgijos:** „... ačiū už staigmeną, už dovanėlę kalėdinę, už taip mielą „Ateitį“, gyvenant neaiškia ateitimi.“

„Todėl šiame pastarajame, — gal kiečiausiame išbandyme gresiant pavojui uždusti svetimoj atmosferoj, — atsilaikymo uždaviny, spauda savąja gaivinat beblėstančius mažuosius tautos dvasios židinėlius.“

Iš Kanados: „Galop persitvarkėme ir suorganizavome visų ateitininkų Centrą Toronte visai Kanadai.“

Birutė Baranauskaitė iš Venezuelos rašo: „Prieš išvykstant iš Vokietijos buvo pasirodęs tik vienas 1 (2) „Ateities“ numeris, kurį, kaip didelę brangenybę, atsivežiau Venezuelon. Todėl dažnai, atliekamomis nuo darbo valandomis, vartydavau tą vienintėlį „Ateities“ numerį, prisimindavau stovykloje praleistas valandas su broliais, sesėmis at-kais.

Tiesa, mudvi esame dvi at-kės Valencijos mieste. Su Alina susipažinau laive, vykstant Venezuelon. Tautybė, vienodas likimas ir tai, kuomi gyvename, ko siekiame mudvi suartino.“

„Kaip džiugu! Skaitymų, mokslinių temų, pamokymų, juokų. Tas viskas pakeis liūdnas valandas malonesnėmis.“

„Nors nekoks buvo stovyklinis gyvenimas, tačiau ten užteko dvasinio peno, kuriuo reikėjo mokėti naudotis. To visko čia trūksta. Ypač tą trūkumą jaučiame mes, jaunieji. Tikime Dievu. Jis neapleis savo vaikų. Ir tikrai su šūkiu „Viską atnaujinti Kristuje“ mes grįšime į laisvą bočių žemę.“

L. Stonikas iš Australijos praneša:

„Šiaip mūsų gyvenimas pilkas ir neįdomus. Kasdien kepiname kaulus po tropikų saule, kuri čia yra karštoka (100°—120° Farenheito). Visi laukiame pasibaigiant darbo sutarčių, o tuomet jau galėsime tvirčiau ant kojų atsistoti ar bandyti kibti toliau mokytis.“ -j-

---

KARTAIS IR MENININKUI REIKALINGA ISTORIJA

Vienoje Žemaitijos bažnyčioje yra šv. Juozapo paveikslas, kuriame pavaizduota: Kristus renka skiedras, o senelis šv. Juozapas, nusiėmęs akinius, maloniai šypsosi. (O kada išrasti akiniai?).

NE TIK DABAR...

1919 metais „Penkių“ konferencijoje, baigiant priešpietinį posėdį, Prancūzijos „tigras“ Clemenceau paklausė, kada prasidės popietinis posėdis. Amerikietis Lansing sako: „Prašom nevėluoti, nes aš noriu prieš vakarienę pailsėti.“ Italas, tai išgirdęs, pašoko: „Prašom, ponai, neskubėti po pietų, nes aš noriu kiek numigti.“

„Gerai“, sako Clemenceau, „posėdį pradedame trečią valandą. Sinjoras Orlando galės išsimiegoti prieš, ponas Lansing po, o Balfour ir aš per posėdį.“

TEISUSIS PLĖŠIKAS BLINDA

Italijoj, netoli Genua, banditai užpuolė kunigą, kuris su savimi turėjo 10 000 lirų, skirtų vaikų prieglaudai. Kunigui paaiškinus, kad jo turimoji suma skirta 200 benamių vaikų aprūpinimui, banditai pridėjo dar 20 000 lirų ir liepė įrengti dar vieną vaikų prieglaudą.

KARTAIS PASITAIKO IR TAIP

Netoli Oldenburgo keleivis taisė sugedusį automobilio motorą. Jam pagalbon atėjo dvylikametis berniukas, kuris sumaniai nuvalė aprūkusias motoro žvakes, ir viskas buvo tvarkoje. Keleivis, padėkojęs už pagalbą, buvo bevažiuojąs toliau, tik prisiminęs esant prieš piet, berniuko paklausė, kodėl jis nėjęs į mokyklą. Berniukas paaiškino, kad šiandien mokyklą vizituos inspektorius, todėl mokytojas liepęs jam neateiti, nes bijąs kvailų berniuko atsakymų. „Aš esąs kvailiausias klasėje, sako mokytojas“. — Keleivis daugiau nieko nebeklausė, tik susimąstęs nuvažiavo tolyn. Šis keleivis buvo ne kas kitas kaip inspektorius.

ŽIRNIAI VIETOJE PARAKO

Senovės egiptiečiai parako nežinojo. Tada jie, padarę plyšius uoloje, pripildavo džiovintų žirnių ir užpildavo vandeniu. Brinkdami žirniai pajėgdavo atskelti nemažus gabalus uolos.

KAIP ILGOS KATAKOMBOS

Romos katakombų bendras ilgis siekia 750 km. Visas sudėjus, gautume požeminį tunelį 200 km. ilgesnį negu geležinkelio ruožas Kölnas — Berlynas.

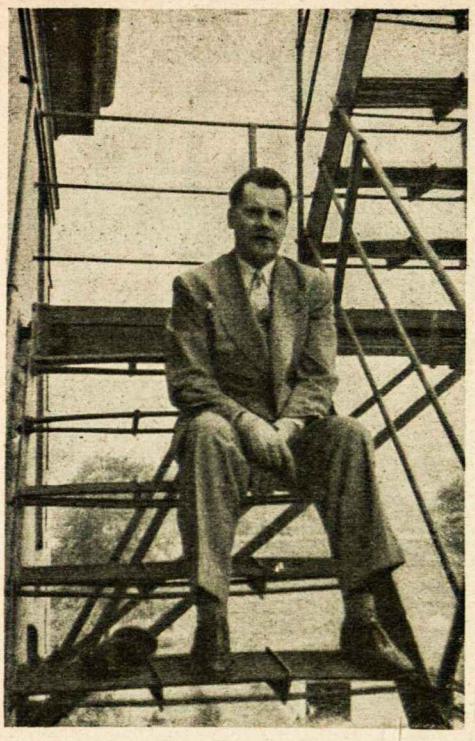

Dr. Kyras — „Ateities“ ir „Aidų“ rėmėjas, gajietis, JA Valstybėse. Čia matome sėdintį ant ligoninės laiptų, kur dirba kaip gydytojas.

ATEITININKAI J. A. VALSTYBĖSE

J. A. Valstybėse ateitininkų judėjimas vis labiau plečiasi. Waterbury jau pereitais metais įsisteigę at-kai dažnai daro s-mus. Jie gražiai sutiko atvykusius J. E. vysk. dr. V. Brizgį, VLIKo pirm. M. Krupavičių, rektorių kun. L. Tulabą. Susirinkimai sutraukia gražų būrį jaunuolių. Ateitininkai yra įsisteigę Chicagoje ir kit. vietovėse. Ateitininkų S - gos pirm. yra St. Laučka, vicepirm. prof. dr. A. Salys, gen. sekr. dr. V. Šmulkštys, Dvasios vadas — kun. P. Juras, iždo globėjas — prel. Balkūnas. Linkime JAV at-kams gražiai susiorganizuoti ir sustiprėti. Kviečiame kartu visus į JAV nuvykusius atkus įsijungti į veikiančią Sąjungą.

ROMOS ATEITININKAI

Ne nuo šiandien Amžinajame Mieste studijuojančio įvairių tautų elito mišiny užtinkami lietuviai. Daugumoje tai besiruošią kunigystės darbui Kristaus vynuogyne. Išsiblaškiusiems po įvairias kolegijas turėti kokią nors organizaciją nebuvo lengva.

Naujos perspektyvos atsivėrė po šio karo, kada Romoje susilaukėme savo, Šv. Kazimiero vardo kolegijos.

Oficijalioji draugovės pradžia yra 1947. X. 13., kada įvyko steig. Romos ateitininkų sus - mas. Energingiausi inicijatoriai buvo kun. Dr. Cukuras, draugovės spiritus movens, ir dijak. Grabys. D-vės įsikūrimą nuoširdžiai sveikino ir parėmė kolegijos rektorius kun. Tulaba, dvasios tėvas kun. Balčiūnas, kun. dr. Navickas (abu pastarieji šventė tais metais 25 mt. atkiško darbo sukaktį), kun. dr. Ruibys, kun. dr. Juška-žmonės, patys pavyzdingai išėję at-kišką mokyklą.

D-vės branduolį ir pagrindą sudaro Šv. Kazimiero kolegija. Apie ją buriasi tiek sendraugiai, tiek pasauliečiai studentai. Visus jungia graži vienos šeimos nuotaika. Neminint to vaidmens, kuris at-kams tenka kolegijos vidaus gyvenime ir kuris atliekamas be priekaištų, reikia paminėti ypatingai palaikomą kontaktą su italų kat. jaunimu bei lietuvių atstovavimą čia įvykstančiuose jaunimo kongresuose. Iš suruoštų sus-mų bei minėjimų minėtinos diskusijos, kurias pravedė kun. dr. Brazys, MIC, aktualia tema „Kultūrinė savivalda“. Gerokai užtrukusios diskusijos palietė kultūrinės autonomijos galimybes bei nepasaulėžiūrinės politikos klausimą.

1948. XII. 5. paminėtos didžiojo Ateitininko prof. St. Šalkauskio septynerių metų mirties sukaktuvės. Išrinkta nauja valdyba, kurios pirmininkas kun. Br. Liubinas. Valdybon dar įeina: dijak. Grabys, negausių pasauliečių atstovas stud. Žadeikis ir K. Čeginskas. D-vės dvasios vado pareigas eina kun. Dr. Cukuras. - DIXI.

IŠ STUDENTŲ GYVENIMO

Kaip Pax Romana Relief Department — Pagalbos Skyriaus filija Vokietijoje yra įsisteigęs Tremtinių ir pabėgelių Katalikų Studentų Pagalbos ir Emigracijos Komitetas. Komiteto būstinė yra Münchene. Jo

Grupelė iš SAS žiemos stovyklos. Garmisch - Partenkirchene.

Diepholze ideol. kursų kursantai.

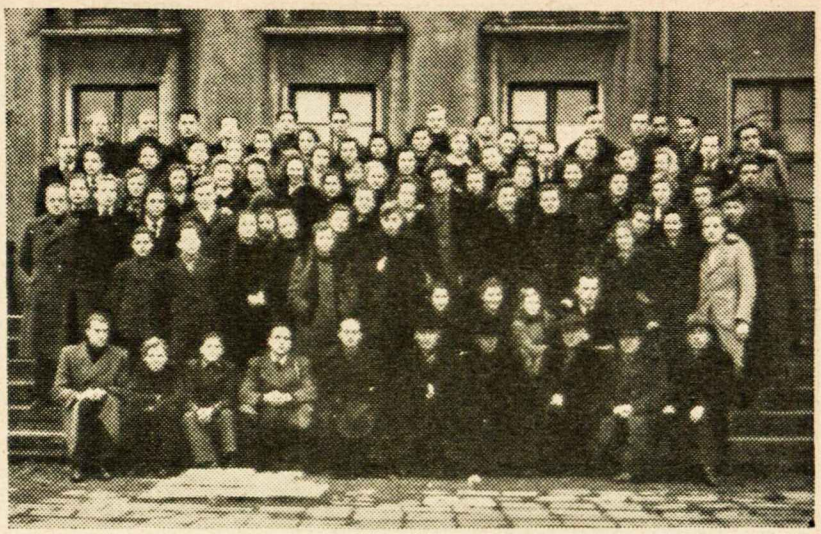

branduolys sudarytas iš ukrainiečių Obnova, lenkų Veritas, latvių Katalikų Stud. Federacijos ir mūsų Stud. Ateitininkų Sąjungos atstovų. Komitetas tiesioginiai priklauso Pax Romana Pagalbos Skyriui.

PAX ROMANA STUDIJŲ SAVAITĖ

Generalinis Pax Romana sekretorijatas surengė Mariasteine (Šveicarijoje) š. m. sausio 2-7 d. Katalikiškosios Akcijos studijų savaitę. Joje dalyvavo ir Stud. At-kų S-gos atstovai: J. Pikūnas ir A. Petrulis.

TŪBINGENO STUD. ATEITININKŲ ŠVENTĖ

Š. M. vasario 6 d. Tübingeno un-to stud. at-kų draugovė šventė savo metinę šventę, kurios metu pakelti 7 nauji nariai senjorais ir 10 un-tą baigusių filisteriais. Baigusiųjų — 8 medikai ir 2 ekonomistai. Šventės iškilmingajam posėdyje kalbas pasakė Fed. Vado p. einąs prof. dr. A. Maceina, prof. dr. Z. Ivinskis, prof. J. Brazaitis, dr. D. Jasaitis, dr. P. Karvelis, prof. St. Yla, SASCV pirm. Pikūnas ir kit. Draugovei šiuo metu pirmininkauja gyd. Br. Valadka.

KORP! „GAJOS" SUVAŽIAVIMAS

Vasario 18—20 d. Garmischo lietuvių stovykloje įvyko stud. at-kų med. korp! „Gajos" — studentų ir filisterių suvažiavimas. Suvažiavime paskaitas skaitė prof. Meškauskas, kun. Šidlauskas, dr. K. Ambrozaitis. Pranešimus emigraciniais ir kit. reikalais padarė LRK pirm. Dr. D. Jasaitis ir BALFo atst. J. Valaitis. Iškilmingojo posėdžio metu eilė nusipelniusių „Gajos" filisterių pakelti garbės nariais. Suvažiavimas išrinko gajiečių filisterių valdybą, kurion įeina prof. dr. J. Meškauskas, dr. P. Kisielius, dr. A. Grinevičius. Gajiečių studentų korp! centrinė valdyba persikėlė į Tübingeno un-tą.

Suvažiavimas minėjo 20 metų korporacijos gyvavimo sukaktį. „Gaja" yra aktyviai pasireiškusi, pakeičiant tiek Kauno, tiek Vilniaus un-tų medicinos fakultetų pasaulėžiūrinį veidą katalikiškuoju; taipgi buvusi aktyvi rezistencijos prieš įvairias okupacijas dalyvė.

STUDENTŲ STUDIJŲ SAVAITĖ IR METINĖ KONFERENCIJA

Į kalnus, į Garmischą, SAS C. Valdybos sukviesti, išsirūpinus per PAX ROMANA nemokamą kelionę, suvažiavo apie 150 stud. at-kų į stovyklą — studijų dienas (vasario 20 — kovo ld.) ir konferenciją (vasario 28—29 d.). Šios studijų savaitės pagrindinė tema buvo: šeimos sudarymo klausimas. Atitinkamas paskaitas skaitė prof. dr. A. Maceina, kun. dr. J. Vaišnora, SAS Dvasios Vadas kun. V. Pikturna. Prof. St. Yla skaitė paskaitą apie naujuosius jaunimo katalikiškuosius sąjūdžius ir apie lietuviškąsias tradicijas. SAS C. Valdybos pirm. J. Pikūnas padarė pranešimą apie PAX ROMANA surengtą studijų savaitę Šveicarijoje. Stovyklą aplankė Vyr. Lietuvių Tremtinių Sielovados Tvarkytojas kan. F. Kapočius.

Stovyklos metu surengti net du vieši koncertai: Iz. Vasiliūnas, Saulius smuiko ir violenčelės koncertas bei literatūros — meno vakaras, kuriame dalyvavo rašytojai P. Jurkus ir A. Baronas, pianistas A. Mrozinskas, Müncheno konserv. stud. Vyt. Žmuidzinas ir R. Vilčinskaitė, J. Rimeikis, paskaitęs ištrauką iš naujos A. Vaičiulaičio knygos. Stovyklautojus kiekvieną vakarą linksmindavo dar iš Seeshaupto gerai pažįstamas „Skersvėjis", dalyvaujant A. Baronui, Dr. K. Ambrozaičiui ir P. Jurkui.

Religinę dieną stovykloje pravedė T. Gutauskas, S. J. Stovyklai vadovavo C. Valdybos narys dr. Z. Prūsas, gelbstimas dr. Z. Smilgevičiaus ir C. V. nario Barkausko. Konferencijos metu ateitininkus aplankė didelis lietuvių bičiulis Müncheno un-to prorektorius prof. A. Wenzle, amerikiečių karinės valdžios Bavarijoje atstovas Dr. Eagon, Katalikų Studentų Pagalbos ir Emigracijos Komiteto pirm. Dr. E. Kirchner, buvęs PAX ROMANA vicepirm., nuoširdus at-kų draugas. Iškilmingojo posėdžio metu kalbas pasakė ir Įkurdinimo Tarnybos vadovas Č. Masaitis, Cathunito pirm. Dr. V. Bieliauskas ir kit.

Konferencijoje darytuose draugovių pranešimuose išryškėjo, kad draugovių darbas dėl vykstančios emigracijos silpnėja. Centro Valdybos vardu ataskaitinį pranešimą darė jos pirm. J. Pikūnas. Suvažiavimas nuoširdžiai dėkojo 2 metus Münchene dirbusiai C. Valdybai. Veikimo klausimais užvirė gyvos diskusijos, kuriose suvažiavimas atkreipė dėmesį, kad ir toliau reikia stengtis išlaikyti organizacinę struktūrą, o ypatingu būdu at-kišką dvasią. Tam reikalui reikia gyvinti ideologinio švietimosi darbą, leisti atitinkamos spaudos ir tt. Labai stipriai ginčytasi mišrių šeimų klausimu. Po karštų diskusijų suvažiavimas priėmė rezoliuciją, kuria netoleruojamos ir draudžiamos, taikant organizacines sankcijas — pašalinimą iš sąjungos, mišrios tautiniu atžvilgiu vedybos.

Išrinkta nauja valdyba, sudaryta iš tübingeniečių ir müncheniečių, šiems pasiimant tvarkyti ryšį su užsieniu reikalus. Pareigom pasiskirsčius, valdyba atrodo taip: pirm. Dr. P. Kisielius, I vicepirm. užsienio reikalams — Dr. Z. Prūsas (München), II vicepirm. vidaus reik. — Z. Brinkis (Tübingen), sek. užs. reik. — A. Kepalas (München), sek. vid. reik. — Br. Dainavičius (Tübingen), soc. reikalų ved. — Barkauskas (München), finansų valdyt. — Dr. Br. Valatka (Tübingen), kultūrinių reikalų tvark. — Dr. A. Šmulkštys.

Konferencija priėmė atitinkamas rezoliucijas ir sveikinimus.

IŠ MOKSLEIVIŲ GYVENIMO

SPAKENBERGAS

Kuopos valdybos iniciatyva, talkininkaujant prelegentams: kun. dek. V. Dabašinskui, kun. V. Martinkui, kun. A. Sabui, mokyt. Norvilienei ir adv. J. Giedraičiui, balandžio 20-24dd. buvo surengtos studijų dienos. Studijų metu pravestuose konkursuose geriausią protokolą parašė L. Kamockis, o iškalbos pratybos pirm. vieta atiteko A. Ramonaitytei. Centro valdybos dovanos įteiktos L. Kamockiui ir N. Rūkaitei, kaip geriausiems mokiniams, ir T. Vaitkūnaitei, kaip stropiausiai narei.

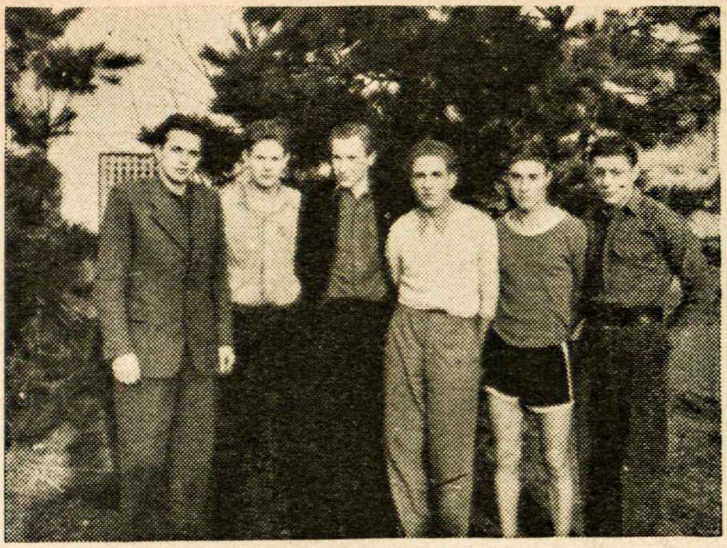

At-kai krepšininkai Diepholzo ideol. kursų metu įveikę vietos gimnaziją.

GREVENAS

Ideologiniai kursai. Ideologinius kursus pradėjome 1949. 4. 19. pamaldomis. Pirmąją paskaitą — „Gyvoji dvasia“ — skaitė MAS dvasios vadas kun. P. Patlaba. Po paskaitos ruošėmė siuntinėlius sanatorijose gulintiems lietuviams. Dienos darbus baigėme iškyla. Antrąją kursų dieną K. Keblinskas skaitė referatą — „At-kiško veikimo galimybės emigracijoje ir mūsų pasiruošimas“. Referatas sukėlė labai gyvas diskusijas. Po jo kuopos dvasios vadas kun. A. Račkauskas išaiškino At-kų Himno reikšmę. Trečią dieną be kun. E. Petrelevičiaus paskaitos — „At-kų sąjūdžio tikslai ir ideolog. bruožai“ — J. Buračaitė skaitė referatą — „Ko moksleiviai at-kai pageidautų iš studentų ir sendr. at-kų ir kaip moksl. at-kai su jais turėtų bendradarbiauti.“ Ketvirtą dieną, susirgus prelegentui kun. Pacevičiui, paskaitos nebuvo. Referatą skaitė L. Petkevičiūtė — „At-kiško veikimo kliūtys tremtyje ir kova su jomis.“ Penktą dieną Dr. Literskio paskaita — „Žym. at-kų vadai“ ir A. Keblinsko referatas apie ryšio palaikymą su išemigravusiais. Ideloginių kursų metu buvo pravesti protokolo rašymo ir paskaitų užrašų konkursai, kuriuos laimėjo: protokol. rašymo — K. Grubliauskaitė, paskaitos užrašų — A. Keblinskas. Kursų metu nutarėme: 1. gilintis ir geriau pažinti at-kų principus, 2. pažinti sąjūdžio vadus, 3. emigracijoje palaikyti ryšius su MAS centru ir tarpusavyje. **Kuop. Valdyba.**

AKTYVISTŲ — INSTRUKTORIŲ KURSAI DIEPHOLZE

Kaip Memmingene, taip ir Diepholze tuo pačiu laiku (1948. XII. 28 — 1949. I. 4.) vyko aktyvistų — instruktorių kursai, kuriuose dalyvavo 10 kuopų atstovai, iš viso 80. Pirmoji kursų diena buvo skirta religijai, programą pravedė kun. Lunys, II-ji — organizaciniams klausimams. MAS C. Valdybos narys J. Šeškevičius pravedė du parod. jaunesniųjų at-kų susirinkimus. III-oji diena — organizaciniai ir ideologiniai klausimai. Paskaitas skaitė: J. Šeškevičius apie veikimo metodikos bruožus, Vyt. Žvirzdys — ateitininkų ideolgiją ir Pr. Činkus — naująją Moksleivių At-kų S-gos struktūrą ir programas. Ši diena buvo taip pat skirta ir Lietuvos partizanams paminėti. IV-ji diena — socialinių klausimų diena. Paskaitas skaitė kun. Lunys ir stud. V. Vygantas. V-ji skiriama emigracijai. Kalbėjo mokyt. P. Bagdonas, kalbininkas P. Būtėnas ir stud. Graurogkas. Studijų dienos buvo paįvairintos gražaus skaitymo konkursais, eglute, mokymusi giedoti, vaidinimais, jumoro laikraštėliu, sportu. J a s i u s.

KEMPTENAS

Užjūrin. Išleidome į JAV daug pasidarbavusį kuopos globėją mokyt. C. Surdoką. „Ilgesy dažnai aplankysime Tave“ — įrašėme į kuklią atsisveikinimo dovanėlę.

Vasario 16 d. išvakarėse. Pagerbėme partizanus ir visus kritusius už Lietuvos laisvę. Buvo gedulingos pamaldos, eisena su fakelais ir vainiko padėjimas prie kryžiaus.

L. Litvinas.

AKTYVISTŲ - INSTRUKTORIŲ KURSAI MEMMINGENE

Nuo 1948 m. gruodžio mėn. 28 d. iki 1949 m. sausio mėn. 4 d. Memmingene vyko moksl. at-kų aktyvistų-vadų-instruktorių kursai, kuriuose dalyvavo 10 kuopų atstovai. Iš viso susirinko 36 — visi pilni giedrios darbo nuotaikos ir pasiryžimo.

Kursai pradėti religinio susitelkimo diena, kurią pravedė Sąjungos dvasios vadas kun. P. Patlaba. Antroji diena buvo skirta emigraciniams klausimams. Kalbėjo kursų vadovas Pr. Joga.

Šitaip kiekviena diena vis buvo skiriama kuriam nors atskiram klausimui svarstyti: organizaciniams reikalams (kun. Patlaba, stud. Pr. Joga mokyt. C. Surdokas), socialiniams klausimams (kun. Spurgis ir A. Razma), darbui su jaunaisiais at-kais (kun. Patlaba), at-kų ideologijai ir istorijai (Vyt. Žvirdzdys ir Pr. Činkus).

Kiekvieną dieną kursų dalyviai buvo mokomi dainų ir giesmių, tautinių šokių bei žaidimų. Čia daug pasidarbavo p. Kreivėnas ir p. Čėsnaitienė. Be to, kursantai turėjo parašyti kelis praktikos darbus. Buvo ir parodomasis valdybos posėdis bei jaunesniųjų mergaičių ir berniukų susirinkimai. Juos pademonstravo Augsburgo ir Kempteno jaunesnieji moksl. at-kai.

Spakenbergo moksl. at-kai tautinių šokių šokėjai su savo mokytoja.

Naujųjų Metų dieną kursantai Memmingeno visuomenei surengė literatūros — meno vakarą, kur pasirodė su savo kūriniais, solo dainomis, baletu, pianino solo ir kt. Susilaukta gražaus pritarimo.

Sausio 4 d. kursų vadovybė suruošė ekskursiją į Ottobeureną. Visi kursantai, prieš išsiskirstydami į namus, galėjo pamatyt vieną iš gražiausių Bavarijos bažnyčių ir seniausią vienuolyną. **Arvydas Barzdukas.**

SCHW. GMÜND

Mūsų šventė. Vasario 16 d. (antrąkart Gmündėje) suruošėmė kuopos šventę. Po iškilmingų pamaldų ir bendros Komunijos bažnyčioje, gimnazijos salėje įvyko iškilmingas posėdis. Jame dalyvavo gausus sendraugių ir studentų ateitininkų būrys bei tėvų ratelis. Esminę šventės dalį sudarė kandidatų pakėlimas į jaun. ateitininkes-us. Kuopos kapelionas kun. Dr. A. Baltinis pravedė pasižadėjimą 22 kandidatams. Federacijos Vadas prof. Dr. A. Maceina prisegė jiems ženkliukus, o draugės papuošė jų krūtines gėlėmis. Iš trylikos garbės prezidiumo svečių reikšmingas kalbas bei sveikinimus pasakė Jo Prakilnybė Vyr. Sielovados Tvarkytojas Kan. F. Kapočius, Fed. Vadas prof. A. Maceina, vietos klebonas Dek. P. Karalius, Gimnazijos Direktorius P. Pauliukonis, 1948 m. pirmosios literatūros premijos laureatas J. Jankus. Naujųjų vardu dėkojo B. Sulskis.

16 val. stovyklos minėjime moksleiviai at-kai davė dainų, šokių ir deklamacijų montažą „Nemuną“, kuris žiūrovam padarė stiprų įspūdį.

Šv. Kazimieras. At-kų kuopa suruošė šv. Kazimiero minėjimą. Buvo pastatytas gyvasis paveikslas: „Vytautas ir šv. Kazimieras — mūsų tautos herojai“.(Surežisuotas A. Grinienės.) Keturios at-kės padeklamavo P. Jurkaus eilėraščių ciklą „Karalaičio dieną“.

Pas sergančiuosius. Velykoms at-kai surinko maisto ir pinigų ir nuvežė 29 pakietėlius Heilbronn'o ligoninėje esantiems lietuviams tremtiniams.

Išvyka į Rothenburgą. Gegužės 21 d. gimnazijos at-kų kuopa surengė išvyką į seną istorinį miestą Rothenburgą o. T. Išvykoje dalyvavo apie 40 mokinių su keliais savo mokytojais ir svečiais. Sumaniai vadovaujamas B. Sulskio iškylautojų būrelis aplankė visas miesto istorines vietas, susipažino su viduramžių miesto dvasia ir meno vertybėmis.

Į U. S. A. Per balandžio ir gegužės mėn. iš kuopos išvyko į U. S. A. 36 nariai. Jų tarpe buvo pasižymėjusių kuopos tautinių šokių parengimuose. **R. Nasvytytė.**

1. (viršuje) Memmingeno moksl. at-kų kursuose. 2. (viduryje) Memmingeno moksl. at-kų kursant ai ant plento. 3. (apačioje) Eisena su fakelais (Diepholzo moksl. at-kų kuopos partizanų vakaras).

MŪSŲ PAŠTAS

REDAKCIJOS ATSAKYMAI

V. B. ir D. A. Atsiųstuoju pasinaudoti negalėjom, nes vieną kursų aprašymą jau turėjome. Šiaip parašyta gerai. Siųsk daugiau ką nors. Laukiame.

Kęst. Kebl. Rašinėlis būtų neblogas, tik labai ištęstas. Kitą kartą rašyk trumpiau. Bandyk ką išversti iš svetimų kalbų. Fotografijų negalėjom panaudoti, nes panašias jau esame spausdinę. Nepamirškite mūsų. Siųskite ir nuotraukų, tik truputį geresnių.

J. P. Miškiniui. Finansiniai sunkumai neleidžia mum išspausdinti Jūsų atsiųstų vaizdų bei karikatūrų. Atsiųstasis eil. dar silpnas. Laukiame kitokio žanro kūrybos.

L. Litvinui. Rašyk daugiau.

A. Klevui, Kanadoje. Jūsų pageidavimus gavom per vėlai, todėl išspausdinti 8 nr. negalėjome. Nepamirškite mūsų ir toliau.

A. Gint., Kanadoje. Eilės dar silpnos. Siųskite daugiau. Rašykite korespondencijas iš Jūsų gyvenimo.

Visiems. Rašykim, siųskim: savos kūrybos: novelių, eilių, feljetonų ir kit., vaizdų ir fotografijų /tik meniškai padarytų/, referatų ir tt. Kviečiame siųsti žinių iš visų: sendraugių, studentų ir moksleivių. Remkime laikraštį visi, nes jis visiems turi atnešti džiaugsmo.

KORP! GAJA. Visi „Gajos“ korporantai, gyvenantieji tiek Vokietioje, tiek jau emigravę, ryšių tikslams savo tikslius adresus praneša Dr. P. Kisieliui (14 b. Tübingen, Melanchtonstr. 18). Besirengią emigruoti ir žiną savo būsimus adresus, juos iš anksto praneša.

ATSIŲSTA PAMINĖTI

T. Damazas Deveau O. F. M., ŠV. PRANCIŠKUS ASYŽIETIS, vertė J. Povilonis, Kennebunk Port, Maine 1948 m. Lietuvos Pranciškonų leidinys Nr. 3. 176 psl.

PASKUTINIŲJŲ POPIEŽIŲ ENCIKLIKŲ ir p. Pijaus XII kalbų rinkinys svarbesniais žmonijos viešojo gyvenimo klausimais, spaudai paruošė vyskupas Dr. Vincentas Brizgys, 1949 m., Lux, 630 psl.

TĖVYNĖS SARGAS, kultūros, visuomenės, politikos ir socialinių mokslų žurnalas, 1949 m. Nr. (5) 1.

BULLETIN INTERNATIONAL DE LA JEUNESSE CATHOLIQUE 1949 m. 3, 4 ir 5 nr. nr.

SVARBU IŠVYKSTANTIEMS

Visi at-kai, išvykstantieji per Grohno pereinamąją stovyklą, registruojasi pas kun. Šarką specialioje ateitininkų knygoje. Pereinamoje stovykloje yra daromi at-kų susirinkimai ir informaciniai pranešimai visiems drauge. Pajėgesnieji turi imtis pravesti tuos susirinkimus su paskaitomis ir kita programa.

J. A. Valsybėse — Visi at-kai, nuvykę į Ameriką, tuoj registruojasi savo skyriuje, jei toks yra, o jei jo nėra, tai registruojasi pas Dr. V. Šmulkštį (Mr. Dr. V. Šmulkštys, 179 Congress Ave, Waterbury, Conn.), pranešdami savo tikslų adresą.

Nuvažiavę spiečiasi daugiausia New Yorko ir Chicagos rajonuose, nes manoma, kad šituose miestuose labiausiai plėsis lietuviškasis ir ateitininkiškasis judėjimas.

Į Australiją ir Kanadą vykstantieji taip pat savo pereinamose stovyklose daro susirinkimus informaciniais ir ryšio palaikymo tikslais. Kiekvienas išvykstantysis pasižada remti ir padėti išlaikyti katalikišką spaudą ir „Ateitį“.

Kurie neturi darbo sutarčių, tegu kreipiasi į savo sąjungų centrus. Bus stengiamasi pagelbėti.

Visi, kur nors emigravę, nelaukia nė vienos savaitės, tuoj organizuojasi ir steigia kuopeles iš ten gyvenančių at-kų. Kiekvienas ateitininkas neturi žūti savo organizacijai. Jis jungiasi į ją, joje bręsta, sustiprėja ir atsinaujina ir per ją spinduliuoja į aplinką, keldamas lietuvišką katalikišką dvasią. Taip pat kiekvienas skaito, platina ir remia savo organizacinę ir katalikišką spaudą, visomis savo išgalėmis padeda augti lietuviškai kultūrai.

MAS CENTRO VALDYBOS PRANEŠIMAI

MAS kuopoms

Pagal naująjį MAS Ceremonialo Statutą, moksl. ateitininkai, t. y. nariai, išlaikę jaun. moksl. atko programinį patikrinimą, iškilmingų pasirodymų, švenčių bei sąskrydžių metu be ženkliuko dėvi 20 mm pločio sidabrinės — žalios-sidabrinės spalvos juostelę. Nesant sąlygų pagaminti didesnį juostelių skaičių, prašome atskiras kuopas imtis iniciatyvos juosteles įsigyti ir po atitinkamo ideolog. patikrinimo iškilmingame kuopos susirinkime įteikti nariams atkams. Kaikurios kuopos juosteles jau pasigamino.

SVARBU VISIEMS

Jau išėjo rotatoriumi spausdintas ir gražiai įrištas apie 120 psl. kiekvienam moksleiviui ateitininkui svarbus leidinys — „Ateitininkišku keliu“. Tai seniai lauktas moksl. at-ko programinis vadovas, kuriame konspektiškai pateikiamos visos moksl. atkui reikalingiausios žinios, pradedant religine sritimi ir baigiant sportu. Įdomus jis bus ir mūsų vyresniesiems idėjos Bičiuliams, norintiems plačiau susipažinti su moksleivių atkų darbų gairėmis bei veikimo metodais.

Kadangi egzempliorių skaičius ribotas, todėl skubėkite siųsti užsakymus MASCV adresu. Kaina Vokietijoje 2,50 DM.

„ATEITIES“ PLATINIMO VAJŲ LAIMĖJO:

1. premiją (1 care pakietą) — V. Memėnas, Hanau, išplatinęs 70 egz. „Ateities“ laikraščio. Iš jų 13 skaitytojų yra garbės prenumeratoriai.

2. premiją (1 Aid Overseas pakietą) — J. D. Staniškis, Eichstätt, išplatinęs 30 egz.

3. premiją — A. Juškaitė, Uchte, išplatinusi 15 egz.

EMIGRAVUSIŲ ATEITININKŲ DĖMESIUI!

Pranešame, kad yra pasikeitęs Moksleivių ir Studentų Ateitininkų Sąjungų Užsienio syriaus adresas.

Nuo š. m. liepos 1 dienos išemigravusius idėjos drauges ir draugus visais organizaciniais reikalais prašome kreiptis šiuo adresu:

„Ateities“ Užsienio Skyrius
(14b) Tübingen,
Ulrichstr. 18, I Stock, Germany

MAS ir SAS Centro Valdyba

KODĖL „ATEITIS“ TAIP ILGAI NEIŠĖJO?

Su kiekvienu „Ateities“ numeriu buvo tikimasi, kad kitas numeris mūsų bičiulių širdis pasieks perijodiškai. Tačiau tūkstančiai kliūčių, didelių kaip kalnas, pastodavo jaunųjų entuziastų kelią. Naujas numeris turėjo pasirodyti dar vasario mėn., bet ekonominiai sunkumai, redakcijos ir administracijos persitvarkymas (senasis kolektyvas išemigravo), įvairūs techniški kliūviniai spaustuvėse mūsų darbą užvilkino. Jei ateityje mūsų norai nesuduš į tas pačias kliūtis, tai mes darysime visa, kad „Ateitis“ virstų perijodiniu ateitininkijos laikraščiu. **Red.**

AMŽIUS KENTĖJUS KELSIS TĖVYNĖ

TURINYS

Antanas Maceina, Kas yra ateitininkas? . . . 1
K. Grigaitytė-Graudušienė, Eilėraščiai 5
Alfonsas Lipniūnas, Malda į Motiną Mariją . . 7
Alfa Sušinskas, Tvirtas kaip ąžuolas, švelnus kaip motinos širdis 8
Kan. F. Kapočius, Mano brangūs ateitininkai . . 8
A. D., Iš mažos trobelės į vyskupo sostą 9
Paulius Jurkus, Bokštan ateina rytas (novelė) . . 10
Antanas Sabaliauskas, Eilėraščiai 13
Ateitininkų principai bei pareigos 13
O. V., Didelių laimėjimų maža istorija 14
JAUNŲJŲ ATEITIS
A. Giedrius, Bėris ir žvėrys (pasaka) 15
Milda Memėnaitė, Lakštutė (eil.) 15
Juozas Yluvis, Šarka pleputė 16
Daiva Rutkūnaitė, Sapnas (eil.) 16
GIMTOSIOS KALBOS SKILTELĖ 17
Iš užrašų knygelės 17
ĮVYKIAI, DARBAI, ŽMONĖS 18
MES SVETIMOJE ŽEMĖJE 19

Viršeliuose: 1 psl.-šokėjos, 2 psl.-Vilnius pro medžius.
7 psl. Rafaelio-Dresdeno madona.
Viršelio, 14, 15 ir 16 psl. vinjetės
Liudo Pretkelio; viršelių 3 pls. vinjetė P. Miškinio.
Tekste 16 iliustracijų ir 6 vinjetės

ATEITIS

NR 1 (9) **ATEITININKŲ LAIKRAŠTIS** **1949**

REDAGUOJA: Paulius Jurkus, Antanas Sabaliauskas, Tomas Žiūraitis, OP.
REDAKCIJOS IR ADMINISTRACIJOS ADRESAS: Schw. Gmünd, Bismarckstr. 1.
Leidžia Ateitininkų Moksleivių ir Studentų Sąjungos. Spaudė: Buchdruckerei Karl Hofmann, Schorndorf.
G. M. Z. F. O. de la Direction de l'Education Publique Autorisation N° 5169 de la Direction de l'Information.

ALp(LKA)1786
1949, Nr.1

MERGAITĖS KELIAS — knyga kiekvienai jaunai mergaitei, kuri jieško savo kelio iš nusivylimo dienų, iš širdies ūkanų.

MERGAITĖS KELIAS — parašytas mūsų žinomos pedagogės rašytojos Marijos Pečkauskaitės — Šatrijos Raganos, kurios dvasia dar ir dabar tebėra mūsų tarpe gyva. Šią knygą ji rašė dar I pasaulinio karo sukūriuose ir tuoj po jo, rašė mylėdama žmogų ir Tėvynę. Ji matė tas pačias laiko žaizdas, matė mergaitę, klystančią ir nešamą į audrų išmintus šuntakius. Ir savo meile, savo žodžiu ji norėjo nušviesti šią gūdžią naktį, kad tyros širdys išeitų skaisčios į ateities gyvenimą.

MERGAITĖS KELIAS duoda mergaitės asmenybės principus, nušviečia jos dvasios kelius. Ugdydama jos dvasios kultūrą, ji duoda ir praktiškų patarimų, supažindindama su išauklėtos mergaitės elgesiu.

Yra būriai mergaičių, kurios savo gražiausioje jaunatvėje krinta ant dalgio ir žūsta, pačios to nesuprasdamos. Kaip rudens lapai krinta šie jaunystės žiedai be pėdsako, be didesnio troškimo, nieko nepasiekę, nieko nepadarę.

MERGAITĖS KELIAS kalba, kaip išsaugoti savo širdies jaunatvę, kaip sukurti laimingą šeimą, kaip pasilikti gyvenime kilnia gerbiama moterim, o ne visų niekinama boba.

Mergaite, ar ši knyga jau yra Tavo geriausia draugė, Tavo švyturys tamsiuose keliuose?

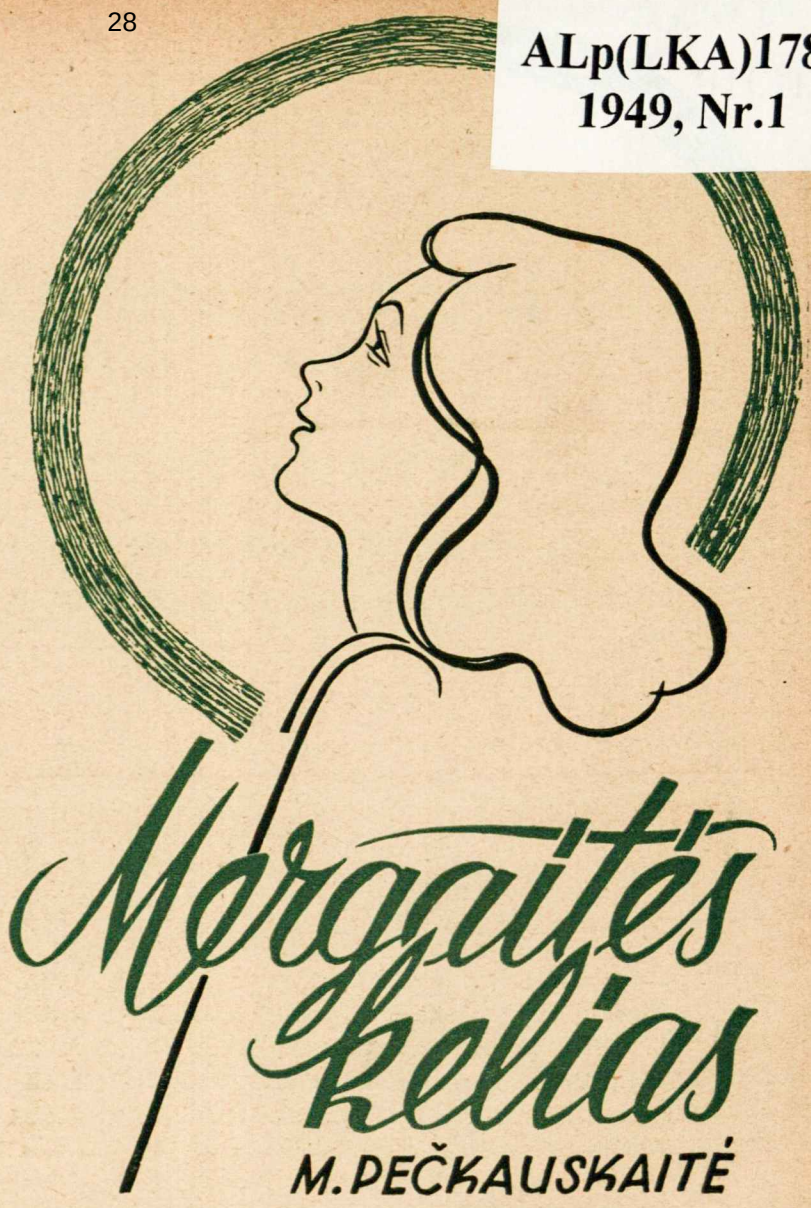

ATSIŠAUKIMAS Į TREMTIES JAUNIMĄ

PJŪTIS DIDELĖ, BET DARBININKŲ MAŽA

Lietuvos Pranciškonai Amerikoje, kaskart labiau plėsdami savo religinį, tautinį, ir kultūrinį veikimą, yra ypatingu būdu susirūpinę padėti savo tautiečiams, netekusiems Tėvynės bei pastogės ir išsklaidytiems po įvairius pasaulio kraštus.

Bet šiuo metu neturėdami pakankamai kunigų, Tėvai Pranciškonai negali pilnai išvystyti savo veiklos ir tinkamai padėti lietuviams tremtiniams, kaskart didesniu skaičiumi atvykstantiems į Jungtines Valstybes ir Kanadą.

Kadangi tremtyje yra nemaža jaunuolių, kurie trokšta pasiaukoti Kristui ir savo kenčiančios, tremties keliu einančios tautos gerovei, tad šiuo kviečiame jaunuosius pasiryžėlius stoti į Pranciškonų Ordiną — Lietuvos Pranciškonų šv. Kazimiero, Provinciją Amerikoje ir joje ruoštis kilniam apaštalavimo ir kultūros darbui.

Į Pranciškonų šv. Kazimiero Provinciją Amerikoje priimami jaunuoliai, baigę gimnaziją su lotynų kalba. Įstoję į vienuolyną kandidatai į klierikus atlieka vienų metų naujokyną, po kurio daro vienuoliškus įžadus. Naujokyną kandidatai galės atlikti Jungtinėse Valstybėse, Kanadoje ar Italijoje. Vykti į šiuos kraštus jiems bus parūpinti dokumentai. Atlikę naujokyną, vienuolyno lėšomis kandidatai tęs toliau savo studijas aukščiau minėtose valstybėse. Po filosofijos ir teologijos studijų, gabesnieji bus leidžiami specializuotis įvairiose mokslo srityse, kad tuo pasiruoštų įvairiems ateities darbams Lietuvoje.

Jaunuoliai, kurie yra pasiryžę tapti Pranciškonais kunigais, bet gimnazijos dar nėra baigę, iš Lietuvos Pranciškonų Amerikoje gali gauti stipendiją gimnazijai baigti tremtyje ir paskui tęsti toliau studijas Pranciškonų Kolegijose ir Universitetuose.

Į Pranciškonų Ordiną kviečiami stoti ir jaunieji kunigai, kurie atlikę naujokyną, tuoj galės įsijungti į apaštalavimo darbą.

Į Lietuvos Pranciškonų vienuolynus Amerikoje priimami taip pat kandidatai į brolius.

Lietuvos Pranciškonų šv. Kazimiero Provincija Amerikoje, sustiprėjusi narių skaičiumi, rūpinsis savo kunigus siųsti visur, kur tik apsigyvens lietuviai, kad jiems padėtų tremtyje ir palaikytų juose gyvą religinę ir tautinę sąmonę, kad išmušus laisvės valandai, jie būtų pasiruošę nepriklausomam gyvenimui Lietuvoje.

Dėl smulkesnių sąlygų, stojant į Pranciškonų vienuolyną, prašome kreiptis sekančiu adresu:

Very Rev. Justin Vaškys, O.F.M.
Provincial Superior
Franciscan Monastery
Kennebunk Port, Maine

LIETUVOS PRANCIŠKONAI

80.725.673